

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Privim spre viitor !

**Strategie integrată
pentru dezvoltarea
inițiativei private
în sectoarele
non-agricole în
zonele rurale
ale județului Bacău**

Credem în dezvoltarea rurală !

Bacău, 2011

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

STRATEGIE INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTAREA INIȚIATIVEI PRIVATE ÎN SECTOARELE NON-AGRICOLE ÎN ZONELE RURALE ALE JUDEȚULUI BACĂU

ISBN 978-973-0-09983-6

Cuprins

Introducere	3
1. Conformitatea și corespondența cu politicile naționale și europene	10
2. Analiza SWOT a mediului rural băcăuan.....	11
2.1. <i>Activitatea economică – performanță și competitivitate.....</i>	11
2.2. <i>Mediul antreprenorial și de afaceri din mediul rural.....</i>	14
2.3. <i>Resursele umane ca resursă a spațiului rural.....</i>	17
3. Obiectivele strategice pentru dezvoltarea mediului rural al județului Bacău	23
4. Corelarea obiectivelor verticale cu obiectivele orizontale	36
5. Direcții de acțiune.....	37
5.1. <i>Obiective strategice verticale.....</i>	37
5.2. <i>Obiective strategice orizontale.....</i>	53
ANEXE	
Anexa 1. Studiul 1 – Identificarea nevoilor specifice managerilor și angajaților din mediul rural al județului Bacău.....	72
Anexa 2. Studiul 2 – Identificarea problemelor în domeniile formării, ocupării și incluziunii sociale specifice persoanelor neocupate din mediul rural al județului Bacău	75
Anexa 3. Analiza diagnostic a spațiului rural din județul Bacău	78

CONTEXTUL ELABORĂRII STRATEGIEI

Documentul intitulat "**Strategie integrată pentru dezvoltarea inițiativei private în sectoarele non-agricole în zonele rurale ale județului Bacău**" este unul din rezultatele proiectului cu același titlu câștigat și implementat de Asociația Patronală Uniunea Generală a Industriașilor din România-1903 Filiala Bacău în parteneriat cu:

- ✓ SC INTERACTIV RO CONSULT SRL Bacău;
- ✓ Administrațiile publice: Ștefan cel Mare, Helegiu, Tamași, Hemeiuș și Plopana;
- ✓ Instituțiile publice: Direcția de Muncă și Protecție Socială Bacău, Inspectoratul Teritorial de Muncă Bacău și Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Bacău.

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

OBIECTIVUL GENERAL:

Elaborarea și implementarea unei strategii integrate pentru dezvoltarea inițiativei private în sectoarele non-agricole în zonele rurale ale județului Bacău în vederea asigurării sustenabilității pe termen lung (crearea condițiilor pentru dezvoltarea întreprinderilor profitabile non-agricole care să genereze diversitate în economia locală și noi locuri de muncă) și a dezvoltării durabile (asigurarea protecției mediului, a resurselor și biodiversității).

Strategia integrată pentru dezvoltarea inițiativei private în sectoarele non-agricole în zonele rurale băcăuane urmărește crearea unor pârgii necesare în vederea realizării unei dezvoltări economice echilibrate și echitabile, un nivel ridicat de ocupare în mediul rural, o utilizare responsabilă a resurselor naturale corelată cu un nivel ridicat de protecție a mediului, o politică coerentă la nivelul administrației publice locale în vederea susținerii unei dezvoltări durabile în regiune.

Colectivul de elaborare:

Expert Coordonator ec. Luiza Ramona Dîrlea

Expert Conf. Univ. Dr. ing. Irina Volf

Expert Conf. Univ. Dr. Ștefan Gavril

Expert Simona Boghiu

Expert Gheorghe Mihăilă

Echipe de asistență tehnică:

Marinel Mironeasa - Manager proiect

Andra Roxana Oroș - Specialist informare & relații publice

Ioana Ilaș - Specialist mediu & dezvoltare durabilă

Marius Ilaș - Consultant economic

Irina Elena Apetroaei – Consultant & consilier juridic

Mariana David, Oana Miclăuș, Dumitrița Potoceanu - Echipe suport

Cuvânt înainte

Dezvoltarea strategică, așa cum este aceasta definită de către documentele programatice ale dezvoltării durabile constituie fundamentul pentru îmbunătățirea vieții locuitorilor și pentru creșterea sustenabilă a economiei.

Documentul este conceput într-o viziune strategică unitară, cu scopul formării și îmbunătățirii continue a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare prin crearea unei comunități rurale sustenabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de dezvoltare a forței de muncă, în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale. Scopul este acela de a avea în mediul rural o exploatare eficientă și rațională a resurselor disponibile, noi locuri de muncă generate de investiții atrase și forță de muncă mai bine pregătită pentru a face față provocărilor prezente și viitoare și pentru a acționa cu responsabilitate față de generațiile viitoare.

Reunind la „masa rotundă” cei 3 piloni: antreprenorul, viitorul angajat și resursa naturală reală, strategia este „puzzle-ul” care unește bucățile disparate, întregind nevoile și soluțiile într-un tot. Putem vorbi despre veridicitatea și unicitatea acestei strategii datorită

modalității de realizare, pornind de la nevoile identificate prin sondaje, informații statistice, dezbateri publice, revizuire, corecții, problematizări, confruntări. Valoarea instrumentului creat este dată de implicarea tuturor factorilor: beneficiari, mediu privat și public și reîntoarcerea permanentă la ei pentru obținerea feed-back-ului la fiecare etapă.

Strategia este un instrument de lucru util recomandat tuturor administrațiilor publice din județul Bacău pentru dezvoltarea capacității de planificare, implementare și evaluare a acțiunilor de dezvoltare locală în vederea încurajării și susținerii dezvoltării inițiativei private în sectoarele non-agricole în mediul rural băcăuan.

Pentru atingerea standardului de dezvoltare dorit și creșterea calității vieții la fel ca în alte zone rurale europene e necesar un efort susținut, o conlucrare eficientă între factorii decizionali, actorii economici, organizații non-guvernamentale și cetățeni. În cadrul acestui efort comun, respectarea angajamentului acestui parteneriat este garanția generațiilor viitoare.

Ec. Luiza Ramona Dîrlea - Expert Coordonator

Metodologia de elaborare a strategiei

Premisa de la care s-a plecat pentru a iniția proiectul de elaborare a *Strategiei integrate pentru dezvoltarea inițiativei private în sectoarele non-agricole în zonele rurale băcăuane* a fost necesitatea de a dispune de un document strategic unic care să răspundă obiectivului central de îmbunătățire a calității vieții populației din mediul rural, beneficiarii finali ai strategiei.

OBIECTIV:

Elaborarea și promovarea unei strategii integrate pentru dezvoltarea inițiativei private în zonele rurale ale județului Bacău, **prin crearea condițiilor de dezvoltare a întreprinderilor profitabile care să genereze diversitate în economia locală și noi locuri de muncă.**

Etaplele parcurse pentru elaborarea strategiei au fost:

1. Realizarea unei cercetări participative la nivelul comunităților rurale din județul Bacău pentru identificarea și analiza nevoilor specifice managerilor și angajaților din mediul rural precum și pentru identificarea problemelor în domeniile formării, ocupării și incluziunii sociale specifice persoanelor neocupate a luat forma a două studii.

Studiul 1 - „Identificarea nevoilor specifice managerilor și angajaților din mediul rural al județului Bacău” este o cercetare bazată pe chestionar care presupune interacțiunea directă cu populația investigată. Metoda utilizată pentru obținerea informațiilor a

fost ancheta. Având în vedere faptul că studiul vizează două grupuri țintă, manageri și angajați s-au realizat două anchete cu două chestionare diferite. Studiul s-a desfășurat în 85 unități administrativ-teritoriale, respectiv 485 sate din județul Bacău, arie în care s-au aplicat un număr de 2000 chestionare (500 de chestionare aplicate managerilor și 1500 de chestionare aplicate angajaților). Prelucrarea informațiilor obținute în urma cercetării au conturat profilul managerilor și angajaților din mediul rural băcăuan.

Studiul 2 - Identificarea problemelor în domeniile formării, ocupării și incluziunii sociale specifice persoanelor neocupate din mediul rural al județului Bacău a fost realizat folosind ancheta prin chestionar. Aceasta s-a desfășurat pe aria a 85 comune din județul Bacău în care s-au aplicat un număr de 7500 de chestionare, o condiție minimă impusă fiind aceea de a aplica minimum 15 chestionare pe unitate administrativ-teritorială și un grad de acoperire de minim 80% din sate/unități administrativ-teritoriale. La finalul prelucrării și analizei datelor s-au identificat caracteristici de bază ale eșantionului studiat, conturându-se profilul persoanei neocupate din mediul rural al județului Bacău.

2. Cercetări anterioare, literatură de specialitate, documente statistice, documentare pe teren (observații, discuții cu autorități locale, vizite în localități);

Analiza diagnostic a spațiului rural al județului Bacău

- Analiza resurselor umane (populație și fenomene demografice, piața forței de muncă, proiectarea populației pe medii și sexe orizont de timp 2015);
- Analiza resurselor naturale și de mediu ale spațiului rural (ecosisteme și arii protejate, fondul forestier și exploatarea pădurilor, resursele de apă, resurse exploatabile ale subsolului, resurse culturale, muzeistice, etnografice);
- Activitatea economică în mediul rural (număr de agenți economici, domenii de activitate și ponderea acestora, cifra de afaceri, productivitate);
- Mediul antreprenorial și dezvoltarea afacerilor în mediul rural;
- Calitatea vieții în rural (infrastructura de transport, infrastructura de utilități - apă, canalizare, gaze naturale distribuite, infrastructura de învățământ, cultură, sănătate și asistență socială)
- Echipa de implementare a ținut cont de diferențele dintre stakeholderii participanți la întâlnirile de lucru (liderii de opinie a grupului țintă) și a urmărit o mediere și o participare omogenă a tuturor factorilor interesați, în măsură să participe la procesul de elaborare a strategiei.

3. Analiza SWOT (puncte tari, puncte slabe, oportunități și riscuri):

- Activitatea economică din rural;
- Mediul antreprenorial și de afaceri din mediul rural;
- Resurse umane din spațiul rural studiat.

4. Evaluarea ciclului de viață în care se află comunitățile studiate.

5. Estimarea gradului de interes la nivelul membrilor comunității de a participa la identificarea nevoilor, la stabilirea obiectivelor și ulterior la implementarea strategiei (proces continuu).

6. Elaborarea propriu-zisă a strategiei

7. Supunerea dezbaterii publice a documentului rezultat

Strategia este un document important atât pentru autoritățile publice locale, agenții economici locali dar și pentru determinarea comunității locale. Cooptarea actorilor locali pe parcursul acestui demers s-a realizat prin mai multe forme:

- consultarea unităților administrativ-teritoriale din județul Bacău;
- consultarea comunității locale prin instrumente sociologice (chestionar);
- consultarea mediului de afaceri pentru identificarea politicilor locale de sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului și atragerea investițiilor;
- dezbaterile publice a priorităților identificate;
- îmbunătățirea comunicării cu publicul prin desfășurarea acțiunilor din cadrul proiectului;
- implicarea părților interesate în dezbaterile organizate;

Parteneriat și comunicare pentru dezvoltare durabilă

Cunoscând grupurile implicate: unitățile administrativ teritoriale, mediul de afaceri rural, reprezentanții instituțiilor publice, ONG-uri la nivel local - echipa de experți implicați în realizarea strategiei împreună cu partenerii din proiect și-au asumat o analiză a grupului țintă și a nevoilor acestora, deopotrivă cu realizarea analizei diagnostic la nivel local.

Relația cu comunitatea locală, antreprenorii, administrația publică și societatea civilă din mediul rural băcăuan este de o maximă importanță în contextul realizării strategiei de dezvoltare economică.

Relevanța acestei strategii este generată de participarea unui număr mare de actori cheie consultați la nivel local.

Reprezentanți ai societății implicați au fost: asociații patronale, ong-uri, reprezentanți ai agenților economici, angajați, persoane neocupate, cetățeni și asociații religioase. Strategia de dezvoltare economică s-a realizat printr-o participare vastă la discutarea priorităților de dezvoltare, utilizându-se instrumentele legale existente în legislația românească și proceduri de bună practică pentru popularizarea discuțiilor.

1. Conformitatea și corespondența cu politicile naționale și europene

1. Corespondența cu POLITICILE COMUNITARE:

- Politica de Mediu, Politica de Coeziune, Politica Agricolă Comună, Politica Externă;
- Fondurile Structurale și de Coeziune - Politica de Coeziune a Uniunii Europene, Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Fondul European pentru Pescuit;
- Obiectivele orizontale: dezvoltare durabilă, egalitate de șanse, societate informațională.

2. Corespondența cu PLANURILE ȘI STRATEGIILE LA NIVEL NAȚIONAL:

- Planul Național de Dezvoltare 2007 - 2013;
- Planul Național de Dezvoltare Rurală 2007 - 2013;
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României;
- Strategia Națională de Dezvoltare Regională;
- Cadrul Strategic Național de Referință 2007 - 2013;
- Programul Operațional Regional 2007-2013;
- Programele Operaționale Sectoriale pentru perioada 2007-2013.

3. Corespondența cu PROGRAMELE ȘI STRATEGIILE REGIONALE, JUDEȚENE ȘI LOCALE:

- Strategia de Dezvoltare Regională Nord - Est;
- Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor;
- Planul Regional de Acțiune pentru Turism Nord - Est;
- Planul județean de amenajare a teritoriului;
- Strategiile de dezvoltare economică a comunelor din județul Bacău.

ANALIZA SWOT A MEDIULUI RURAL BĂCĂUAN

2.1 Activitatea economică - performanță și competitivitate

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări/riscuri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mediul rural prezintă potențial de dezvoltare a activității economice, demonstrat în perioada de creștere economică (2007-2008) ✓ Există domenii de activitate care pot constitui un motor de dezvoltare economică ✓ Domeniile slab dezvoltate pot reprezenta zone de potențial investițional ✓ Domeniul construcțiilor este mai bine reprezentat la nivelul mediului rural decât celelalte domenii de activitate cu 340 de societăți comerciale. ✓ În mediul rural s-au înregistrat creșteri ale cifrei de afaceri în 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Slaba diversificare a economiei din mediul rural ✓ Contribuția mică a economiei rurale la cifra de afaceri a județului Bacău (doar 17,3%) ✓ În zona de est a județului se înregistrează cel mai mic număr de societăți comerciale ✓ Valorificarea insuficientă a resurselor locale în scopul dezvoltării și diversificării economiei rurale – comunitățile rurale nu-și cunosc potențialul de dezvoltare, resurse disponibile etc. ✓ Competitivitatea scăzută a economiei rurale ✓ Dezvoltarea inegală a activităților economice din rural, concentrarea acestora în comunele limitrofe centrelor urbane ✓ <i>Industria alimentară, Industria ușoară, industria alimentară, industria extractivă insuficient reprezentate în mediul rural</i> (în anul 2009, în 42 de comunități din județul Bacău nu a funcționat nicio societate comercială cu activitate în industria alimentară, în 57 de comunități nu funcționa nicio societate comercială din industria extractivă) ✓ Disparitatea acută urban-rural în privința concentrării întreprinderilor 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizare a unei strategii de sprijin pentru dezvoltarea și diversificarea economiei rurale ✓ Dezvoltarea serviciilor/structurilor de sprijin pentru activitatea economică din mediul rural ✓ Creșterea competitivității firmelor din mediul rural prin acces la servicii de consultanță și profesionalizarea resurselor umane (persoane angajate) ✓ Dezvoltarea structurilor asociative intercomunitare care să conducă la generarea și implementarea de acțiuni pentru dezvoltarea activităților economice în sectoarele non-agricole din mediul rural 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Accentuarea crizei economice ce ar putea influența negativ dezvoltarea sectoarelor non-agricole în mediul rural ✓ Accentuarea disparităților între mediul urban și rural ✓ Menținerea profilului economic actual al spațiului rural

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări/riscuri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ următoarele domenii non-agricole de activitate: construcții și industria ușoară. ✓ Ponderea mică a populației ocupate în agricultură (în anul 2009, sectorul agriculturii înregistra 11,45% din salariații județului. ✓ Cea mai mică pondere a populației ocupată în agricultură, cea mai mare pondere ocupată în comerț și construcții ✓ Potențialul turistic al zonelor rurale, în special în zona Tazlău și Trotuș ✓ Existența târgurilor/piețelor comunale care pot constitui un spațiu pentru prezentarea, comercializarea și promovarea produselor 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lipsa unor asocieri intercomunitare veritabile și a unor strategii comune de creștere economică ✓ Lipsa unei strategii care să sprijine și să ghideze dezvoltarea activității economice din mediul rural ✓ Acces dificil la infrastructura de sprijin a afacerilor ✓ Lipsa unei structuri rurale de sprijin pentru activitățile economice ✓ Scăderea numărului societăților comerciale în perioada 2008-2010 pe fondul crizei economice ✓ Accesare redusă a finanțărilor nerambursabile și în perioada de preaderare și postaderare în mediul rural 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existența a 4 grupuri de Acțiune Locală constituite în cadrul Axei LEADER, implicate în dezvoltarea economiei rurale ✓ Revitalizarea economiei rurale constituie o pârghie importantă de dezvoltare durabilă 	

Activitatea economică din mediul rural – performanță și competitivitate

Economia din mediul rural poate fi caracterizată printr-o serie de puncte tari ce trebuie să constituie pârgurile pe care să se bazeze intervențiile care să conducă la dezvoltarea, diversificarea activităților economice ca o premisă a dezvoltării durabile a spațiului rural din județul Bacău

Mediul rural prezintă potențial de dezvoltare de activități economice, demonstrat în perioada de creștere economică (2007-2008), în ultimii ani dezvoltându-se activități economice și în alte domenii decât agricultura, respectiv: construcții, comerț, servicii, industria lemnului, industria alimentară și industria ușoară. Câteva dintre aceste domenii (comerț și industrie ușoară) au înregistrat chiar și în perioada de criză, creșteri ale cifrei de afaceri.

Un alt element care poate fi privit ca punct tare este faptul că anumite domenii economice slab dezvoltate sau insuficient reprezentate pot constitui un motor de dezvoltare economică și zone cu potențial investițional: turismul, meșteșugurile, serviciile (ex: serviciile către populație, asistența socială etc), industria alimentară, industria lemnului etc.

Infrastructura de sprijin pentru afaceri din județul Bacău poate fi valorificată ca oportunitate pentru a sprijini și activitățile economice din spațiul rural, în special pentru comunitățile plasate în proximitatea acestora.

Un element care poate susține dezvoltarea economică a mediului rural este existența acestui nucleu de activități economice dar și resursele existente în mediul rural, fie că vorbim de resurse naturale, materiale sau umane.

Pe de altă parte există o serie de elemente - deficiente și puncte slabe care caracterizează economia din mediul rural: competitivitate scăzută, ponderea scăzută în economia județului

(17,3% din cifra de afaceri a județului), slabă diversificare, ponderea ridicată a activităților din domeniul comerțului care oferă posibilități limitate pentru crearea de locuri de muncă și o cifră de afaceri redusă, dezvoltarea inegală a activităților economice din rural, concentrarea acestora în comunele limitrofe centrelor urbane, lipsa unei structuri de sprijin pentru activitatea economică din mediul rural, lipsa unor asocieri intercomunitare veritabile și a unor strategii comune de creștere economică, lipsa unei strategii care să sprijine și să ghideze dezvoltarea activității economice din mediul rural, valorificarea insuficientă a resurselor locale în scopul dezvoltării și diversificării economiei rurale – comunitățile rurale nu-și cunosc potențialul de dezvoltare, resurse disponibile etc.

Aceste puncte slabe pot fi atenuate și prin valorificarea oportunităților existente, respectiv: existența celor 4 Grupuri de Acțiune Locală constituite în cadrul Axei LEADER care vor fi implicate direct în dezvoltarea economiei rurale, creșterea competitivității prin servicii de consultanță, sprijin și profesionalizarea resurselor umane, realizarea unei strategii/planuri de acțiune pentru dezvoltarea și diversificarea economiei rurale, poziția și importanța logistică a județului Bacău la Nivel de Regiune Nord Est.

Pentru momentul de față o amenințare puternică este reprezentată de existența și posibilitatea accentuării crizei economice la nivel național și județean care poate genera contractarea activităților economice și în domeniile dezvoltate până în prezent: construcții, comerț etc., generând costuri sociale mari.

Eșecul în dezvoltarea și diversificarea economiei rurale va avea efecte directe și va amenința dezvoltarea durabilă a spațiului rural. Pe de altă parte, dezvoltarea economiei rurale este condiționată de îmbunătățirea infrastructurii și utilităților publice.

2.2 Mediul antreprenorial și de afaceri din spațiul rural

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări/riscuri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Existența unui nucleu de afaceri, antreprenorial în mediul rural (2.365 societăți comerciale care reprezintă 21,78% din totalul societăților comerciale din județul Bacău) care asigură un număr de 10.323 locuri de muncă (14,24% din total la nivelul județului) ✓ Există un nivel de interes minim pentru inițierea unei afaceri în domenii precum serviciile, construcțiile, turismul ✓ Conștientizarea nevoii de sprijin, consiliere și informare 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Diminuarea interesului pentru afaceri în ultimul an, odată cu criza economică ceea ce demonstrează a anumită inconsistență a deciziei investiționale (nu există un studiu de piață, un plan de afaceri etc.) ✓ Lipsa accesului la informație a atât a antreprenorilor cât și a potențialilor antreprenori privind finanțările nerambursabile, a pașilor trebuie urmați pentru dezvoltarea unei afaceri ✓ Lipsa de pregătire în domeniul afacerilor, managementul afacerilor ✓ Lipsa facilităților de sprijin pentru mediul de afaceri din spațiul rural ✓ „Închiderea” mediului de afaceri actual exprimat prin faptul că nu doresc să dezvolte o afacere și să genereze locuri de muncă (hibernare ca reacție la situația de criză) ✓ Implicare insuficientă a Asociațiilor Patronale în sprijinirea mediului de afaceri rural ✓ Lipsa unei strategii care să dezvolte mediul de afaceri, antreprenorial din rural ✓ Lipsa sprijinului din partea administrației publice locale, o problemă importantă este comunicarea dintre mediul de afaceri și autoritățile locale; ✓ Lipsa piețelor de desfacere sau a unui cadru organizat, rețea de desfacere produselor 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Economia rurală poate fi dezvoltată prin încurajarea mediului antreprenorial în domeniul serviciilor, turismului, meșteșugurilor, industriei alimentare, industriei lemnului, construcțiilor etc. ✓ Investiții în tehnologia broadband și în instalarea generală a TIC în cadrul întreprinderilor din mediul rural pentru creșterea performanței acestora ✓ Investițiile în resursele umane angajate (manageri și salariați) în întreprinderile din mediul rural pentru creșterea performanței acestora ✓ Realizarea unei strategii care să stimuleze inițiativa privată în mediul rural și interesul pentru afaceri ✓ Sectorul micii industrii artizanale constituie un potențial important care ar putea fi exploatat 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Accentuarea crizei economice ce ar putea influența negativ dezvoltarea sectoarelor non-agricole în mediul rural ✓ Accentuarea sărăciei în mediul rural și a problemelor de natura socială ca urmare a lipsei locurilor de muncă, a posibilităților de ocupare ✓ Eșecul programelor investiționale în infrastructura rurală

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări/riscuri
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lipsa infrastructurii de afaceri (incubatoare de afaceri, centre/birouri de informare, consiliere și sprijin etc.) ✓ Lipsa de atractivitate a spațiului rural datorită infrastructurii, utilităților insuficient dezvoltate ✓ Calitatea infrastructurii de acces către comunele din mediul rural, în special în cele aflate în afara căilor de comunicație principale ✓ Forța de muncă necalificată ✓ Dificultăți în identificarea unor noi segmente de piață ✓ Insuficientă resurselor financiare/alocărilor bugetare în mediul rural ✓ Nivel redus de acces la servicii publice în mediul rural, în special în zona de est ✓ Accesibilitate redusă la servicii de sprijin ce le pot crește considerabil productivitatea, precum serviciile de consultanță sau de formare pentru propriile resurse umane ✓ Micro-întreprinderile și IMM-urile din mediul rural evidențiază capacitatea relativ redusă a acestora de a răspunde exigențelor referitoare la furnizarea locurilor de muncă pentru populația din mediul rural ✓ Pondere mai redusă a persoanelor de gen feminin implicate în gestionarea unei afaceri ✓ Agricultură și comerțul reprezintă preponderent domenii de interes pentru inițierea unei afaceri fapt ce demonstrează necesitatea unor intervenții care să orienteze interesul spre alte domenii de activitate non-agricole ✓ Cultura antreprenorială slab dezvoltată 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezvoltarea serviciilor reprezintă un factor important pentru ridicarea calității vieții și de sporire a atractivității zonelor rurale ✓ Mediul de afaceri din spațiul rural are nevoie de asociere sau aderare la o structură care să sprijine, să coaguleze și să-i reprezinte interesele ✓ Crearea de modele de succes în cât mai multe localități, din rândul întreprinzătorilor locali și a angajaților, ce și-au îmbunătățit situația materială și socială ca urmare a participării la proiect ✓ Documentele strategice și programatice elaborate la nivel național abordează ca și capitol, domeniul de interes dezvoltarea mediului antreprenorial în mediul rural ✓ Valorificarea ideii de parteneriat public-privat în special în domeniul serviciilor 	

Mediul antreprenorial și de afaceri din mediul rural băcăuan

În studiul *"Identificarea nevoilor specifice managerilor și angajaților din mediul rural"* s-a evidențiat atât în rândul managerilor cât și al angajaților un interes minim pentru dezvoltarea unei afaceri proprii, fapt ce la nivel de analiză îl considerăm mai curând ca un punct tare în actualul context socio-economic.

Analiza mediului antreprenorial și de afaceri din mediul rural aduce în atenție preponderent o serie de deficiențe, puncte slabe mai curând decât puncte tari, ca efect al resurselor limitate, al educației deficitare, al nivelului scăzut al utilităților precum și al fenomenului de migrație.

În categoria punctelor slabe includem atât aspecte care țin de **antreprenori/manageri** (lipsa de pregătire, expertiză a antreprenorilor în domeniul afacerilor, managementul afacerilor; închiderea mediului de afaceri local în fața crizei economice etc.); cât și **de o infrastructură de sprijin pentru afaceri** (lipsa accesului la informație a atât a antreprenorilor cât și a potențialilor antreprenori privind finanțările nerambursabile, a pașilor ce trebuie urmați pentru dezvoltarea unei afaceri, implicare insuficientă a Asociațiilor Patronale în sprijinirea mediului de afaceri rural, lipsa infrastructurii de afaceri - incubatoare de afaceri, centre/birouri de informare, consiliere și sprijin, lipsa piețelor de desfacere sau a unui cadru organizat, rețea de desfacere produselor etc.), **de implicarea autorităților administrație publice locale** (lipsa unei strategii locale care să dezvolte mediul de afaceri, comunicarea deficitară între mediul de afaceri și autoritățile administrației publice locale, lipsa unor facilități reale care să încurajeze inițiativa privată), **de atractivitatea spațiului rural ca mediu pentru dezvoltarea unei afaceri** (infrastructură, utilități și servicii insuficient dezvoltate). Toate aceste puncte slabe ce reprezintă practic adevăratele probleme referitoare la mediul antreprenorial rural devin în mod clar obiective de atins în contextul valorificării oportunităților oferite de realizarea unei

strategii care să stimuleze inițiativa privată în mediul rural, de existența programelor de finanțare nerambursabilă pentru a realiza investiții în tehnologia broadband și în instalarea generală a TIC în cadrul întreprinderilor din mediul rural pentru creșterea performanței acestora, investiții în resursele umane angajate (manageri și salariați) în întreprinderile din mediul rural pentru creșterea performanței acestora.

De asemenea, mediul de afaceri din spațiul rural are nevoie de asociere sau aderare la o structură care să sprijine, coaguleze și să-i reprezinte interesele, de valorificarea modelelor de succes din rândul întreprinzătorilor locali și a angajaților, ce și-au îmbunătățit situația materială și socială ca urmare a dezvoltării unei afaceri proprii.

Programele investiționale în infrastructura județului vor genera o creștere a atractivității spațiului rural. Promovarea dezvoltării mediului de afaceri, a spiritului antreprenorial trebuie abordată la nivel de politică publică transpusă în strategia de dezvoltare durabilă a județului și în strategia de dezvoltare și stimulare a inițiativei private.

Dezvoltarea afacerilor în domenii non-agricole constituie o premisă a creșterii calității vieții în mediul rural și a dezvoltării durabile a spațiului rural, deoarece va oferi locuri de muncă și venituri pentru populația din rural care nu este ocupată în agricultură.

În contextul promovării obiectivelor transversale, pe baza principiului egalității de șanse, dezvoltarea mediului antreprenorial și de afaceri din mediul rural trebuie să țină cont și de valorificarea femeilor ca potențial antreprenor.

Amenințările pentru acest domeniu se identifică în prezența și accentuarea crizei economice, eșecul programelor investiționale, accentuarea sărăciei, eșecul dezvoltării afacerilor în domenii non-agricole care vor accentua problemele sociale.

2.3 Resursele umane ca resursă a spațiului rural

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări/riscuri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Populația ocupată ✓ Sunt interesați să se recalifice pentru a-și menține locurile de muncă ✓ 85,5% dintre angajați au contracte de muncă pe perioadă nedeterminată ✓ Exista o relativă mobilitate pe criterii care au legătură cu o salarizare mai bună și condiții de muncă mai bune ✓ Ponderea foarte mică a populației ocupată în agricultură (4,87%) față de alte domenii de activitate (comerț-23,08%; construcții 20,99%; industria lemnului – 14,88%) ✓ Creșterea populației ocupată în comerț, construcții, transport, administrație publică, asistență socială, tranzacții imobiliare etc. ✓ Există un anumit interes pentru dezvoltarea unei afaceri, dar în agricultură și comerț ✓ Forța de muncă disponibilă 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Populația ocupată ✓ Acces limitat la activități de formare profesională continuă (cursuri de formare, calificare și recalificare etc.) ✓ Pregătirea profesională nu corespunde activității pe care o desfășoară în prezent; nivel scăzut de competență profesională ✓ 44,6% dintre angajați nu au urmat un curs de calificare/recalificare ✓ Pentru 36,7 % dintre angajați calificarea profesională nu corespunde cu activitatea profesională din prezent ✓ Ponderea mică a populației ocupată în turism -2,90%; servicii – 5,95%; industrie alimentară - 6,73%; industria ușoară 8,65% ✓ 42,4% dintre angajați doresc să participe la activități de calificare/recalificare profesională ✓ Interes scăzut/minim pentru dezvoltarea unei afaceri proprii/cultura antreprenorială slab dezvoltată ✓ Prezența redusă a femeilor pe piața muncii ✓ Ponderea ridicată a șomerilor în mediul rural – 52,63% șomeri înregistrați în mediul rural la finalul anului 2009 ✓ Cele mai ridicate rate ale șomajului în rural sunt identificate în comunele limitrofe cu zonele urbane ✓ Calificări care nu sunt actuale pe piața muncii (sondor, mâner, lăcătuș mecanic, operator chimist, manipulant etc.) ✓ Nivel scăzut de calificare și pregătire profesională a populației neocupate ✓ Dependența de prestații sociale ca sursă predominantă de venit (se evidențiază comunități din zona de est a județului ✓ Lipsa de orizont și a unei strategii personale pentru viitor 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizarea unei strategii, planuri de acțiune pentru creșterea gradului de ocupare, formare, calificare a populației din mediul rural. ✓ Există o infrastructură educațională care nu este valorificată în acest sens (activități de formare a adulților), de exemplu: PAPI (Punct de Acces Public la Informații) înființate în comunele Traian, Tamași ✓ Dezvoltarea unei rețele de centre/servicii de informare, orientare, formare profesională ✓ Introducerea unui sistem de formare profesională de tipul e-learning prin valorificarea infrastructurii existente ✓ Investiții în resursa umană din mediul rural prin accesarea finanțărilor din fonduri structurale 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Menținerea unei mentalități pasive prin strategii oarecum neadecvate axate pe ajutoare financiare (prestații sociale etc.) care nu au ca finalitate stimularea inițiativei private ✓ Creșterea presiunii exercitate asupra administrației publice locale, a sistemului de asistență socială ca urmare a lipsei/diminuării veniturilor ✓ Accentuarea sărăciei în mediul rural și a problemelor de natură socială ✓ Scăderea accesului la educație a copiilor/tinerilor din mediul rural ✓ Migrația forței de muncă în străinătate ✓ Tendința de îmbătrânire a populației

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări/riscuri
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sunt interesați pentru găsirea unui loc de muncă ✓ Sunt interesați de calificare în construcții și servicii, considerând că urmărirea unui astfel de curs le crește șansele pentru a găsi un loc de muncă ✓ Relativă mobilitate pentru găsirea unui loc de muncă în altă localitate decât cea de domiciliu ✓ Soldul migrației interne în mediul rural este pozitiv ✓ Mediul rural înregistrează o creștere a populației active ✓ În mediul rural locuiește 58,48% din populația activă, din care 45,57% aparțin grupei în vârstă de muncă ✓ Persoanele plecate în străinătate care sunt dispuse să revină în localitate de domiciliu reprezintă un potențial grup țintă pentru dezvoltarea de afaceri 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nu au o strategie adecvată și eficientă pentru găsirea unui loc de muncă ✓ Neîncrederea în sistemul instituțional ✓ Lipsa locurilor de muncă/acces limitat la locurile de muncă ✓ Mentalitatea pasivă asociată cu lipsa de opțiuni, inițiativă și putere de decizie a populației din mediul rural ✓ Acces limitat la activități de formare, calificare, recalificare a populației din mediul rural datorită costurilor, distanței, lipsa oportunităților de formare profesională a adulților în mediul rural ✓ Ofertă limitată de formare asigurată prin Centrul de formare profesională din cadrul AJOFM (19 meserii/ocupații: operator confecționer industrial; zidar – pietrar - tencuitor; dulgher – tâmplar - parchetar; zugrav – ipsosar – tapetar - vopsitor; fierar betonist; montator prefabricate; mozaicar - faianțar; instalator instalații tehnico-sanitare și de gaze; lăcătuș construcții metalice și utilaj tehnologic; electrician în instalații energetice; sudor; tâmplar universal; lucrător în comerț; ospătar (chelner) - vânzător în unități de alimentație; bucătar; preparator produse lactate; frizer – coafor – manichiurist - pedichiurist; operator introducere, validare și prelucrare date; contabil; inspector resurse umane) ✓ Din această ofertă lipsesc cursuri de antreprenoriat, manager de proiect etc. În 2008 din mediul rural nu a participat nicio persoană la cursuri de calificare/recalificare, altele decât șomerii ✓ Nu sunt interesați pentru dezvoltarea unei afaceri personale ✓ Numărul relativ mare al șomerilor tineri, șomerilor de lungă durată în mediul rural 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dezvoltarea parteneriatelor public-private pentru a compensa dezechilibrele pieței muncii, pentru formare profesională etc. ✓ Creșterea capacității instituționale a Serviciului Public de Ocupare prin intermediul programelor de finanțare nerambursabilă 	

Resursele umane ca resursă importantă a spațiului rural

Capitalul uman prezintă importanță deosebită pentru dezvoltarea rurală. Din acest punct de vedere resursa umană și disponibilitatea acesteia este un punct tare al mediului rural (54,59% din populația județului se afla în mediul rural, în mediul rural locuiește 58,48% din populația activă, din care 45,57% aparțin grupei în vârstă de muncă)

Există o legătură directă între dezvoltarea rurală și diversificarea economiei rurale și nivelul de educație, al cunoștințelor și calificării resursei umane. Nivelul scăzut de instruire se reflectă în calitatea forței de muncă din mediul rural, fiind un factor restrictiv pentru dezvoltarea economică din această zonă. Cercetarea realizată la nivelul spațiului rural evidențiază un interes pentru calificare/recalificare și o relativă mobilitate a forței de muncă. Deși îmbunătățirea și menținerea unui nivel adecvat al infrastructurii de bază este un element important în dezvoltarea socio - economică a mediului rural, formarea profesională reprezintă „motorul” pentru dezvoltarea durabilă.

Din această perspectivă, accesul populației adulte la activități de formare profesională continuă în mediul rural este un punct slab. Infrastructura și facilitățile aferente educației profesionale constituie instrumente importante pentru conversia forței de muncă agricole în forța de muncă non-agricolă dar sunt insuficient valorificate în mediul rural.

Economia rurală non-agricolă utilizează un procent foarte mic din populația rurală activă. Pe fondul crizei economice numărul locurilor de muncă din domeniul non-agricole a scăzut. Pe de altă parte, în ultimii ani se constată o pondere foarte mică a populației ocupată în agricultură (4,87%) față de alte domenii de activitate (comerț - 23,08%; construcții - 20,99%; industria lemnului – 14,88% și o creștere a populației ocupată în comerț, construcții, transport, administrație publică, asistență socială, etc. Un alt punct slab cu efecte sociale puternice este ponderea ridicată a șomerilor în mediul rural – (52,63% șomeri înregistrați în mediul rural la finalul anului 2009) corelată cu calificări care nu sunt actuale pe piața

muncii (sondor, mâner, lăcătuș mecanic, operator chimist, manipulant etc.).

Mentalitatea pasivă asociată cu lipsa de opțiuni, inițiativă și putere de decizie a populației din mediul rural completează lista punctelor slabe/problemelor identificate în mediul rural.

Diversificarea activităților din zona rurală rămâne o problemă care trebuie rezolvată și de a cărei rezolvare depinde creșterea gradului de ocupare a populației din mediul rural și crearea de locuri de muncă.

Diversificarea activităților din zona rurală prin dezvoltarea micro-întreprinderilor/întreprinderilor este condiționată pe de altă parte în mod direct prin dezvoltarea spiritului antreprenorial în mediul rural. Spiritul antreprenorial constituie un element care se dezvoltă în rândul celor care au lucrat în străinătate, aceștia fiind mai curând dispuși să investească în domeniul non-agricole.

Realizarea unei strategii, planuri de acțiune pentru creșterea gradului de ocupare, formare, calificare a populației din mediul rural, valorificarea infrastructurii educaționale și informaționale existente, introducerea unui sistem de formare profesională de tipul e-learning prin valorificarea infrastructurii existente, dezvoltarea unei rețele de centre/servicii de informare, orientare, formare profesională, dezvoltarea unei rețele de centre/servicii de informare, orientare, formare profesională sunt oportunități și măsuri care pot atenua punctele slabe enunțate.

Lipsa de măsuri care să contracareze efectele acestor tendințe, lipsa de reacție în fața oportunităților descrise, cât și creșterea impactului deficiențelor enumerate pot genera o serie de amenințări pentru dimensiunea socială a dezvoltării durabile a spațiului rural al județului Bacău: creșterea șomajului, în special în rândul tinerilor, creșterea cheltuielilor cu asistența socială, adâncirea diferențelor dintre urban și rural, dintre estul și vestul județului, accentuarea sărăciei etc.

VIZIUNE

Sectorul non-agricol va deveni până în anul 2021 „motorul” dezvoltării rurale, contribuind la reducerea disparităților dintre urban și rural, asigurând locuitorilor din mediul rural condiții de viață decente, prin valorificarea resurselor naturale și umane, combinând tradițiile locale cu tehnologiile moderne, într-un proces ce va prețui și proteja mediul înconjurător.

OBIECTIVE

3. Obiective strategice pentru dezvoltarea inițiativei private în mediul rural al județului Bacău

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 1:

Dezvoltarea rurală (prin stimularea inițiativei private, dezvoltarea și creșterea competitivității mediului de afaceri rural băcăuan în domeniul non-agricole)

Includerea acestui obiectiv este deosebit de importantă în contextul existenței unui decalaj de dezvoltare între urban și rural ca o consecință a dependenței populației rurale de producția agricolă la scară mică, ineficientă și generatoare de valoare adăugată mică și o economie rurală insuficient dezvoltată. Pe de altă parte, spațiul rural băcăuan deține resurse suficiente ce pot fi convertite într-un nivel de trai mai bun pentru populația sa (resurse materiale, resurse naturale, resurse umane etc) prin stimularea inițiativei private, încurajarea mediului antreprenorial ce pot spori numărul de afaceri rurale în domeniul non-agricole și creșterea competitivității mediului de afaceri rural în domeniul non-agricole (dezvoltarea mediului de afaceri, formare profesională, informare și consultanță, introducerea

și utilizarea TIC). Diversificarea economiei rurale constituie o premisă pentru dezvoltarea rurală a județului Bacău.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv se propun următoarele politici:

- Politica 1: Dezvoltarea unui pol de distribuție și procesare a producției agricole ca prim pas în dezvoltarea industriei alimentare
- Politica 2: Îmbunătățirea competitivității industriei agro-alimentare prin formare profesională
- Politica 3: Dezvoltarea echilibrată a mediului rural băcăuan
- Politica 4: Încurajarea investițiilor în mediul rural

Obiectiv strategic vertical 1: Dezvoltarea rurală (prin stimularea inițiativei private, dezvoltarea și creșterea competitivității mediului de afaceri rural băcăuan în domenii non-agricole)	
Politici	Programe
<i>Politica 1</i> Dezvoltarea unui pol de distribuție și procesare a producției agricole ca prim pas în dezvoltarea industriei alimentare	1.1. Înființarea de structuri de depozitare a produselor agricole pentru încurajarea distribuției produselor agro-alimentare
	1.2. Îmbunătățirea facilităților de marketing și vânzare a produselor agricole la nivel județean și regional
	1.3. Dezvoltare și inovare în sectorul agro-alimentar
<i>Politica 2</i> Îmbunătățirea competitivității industriei agro-alimentare prin formare profesională	2.1. Modernizarea sistemului de educație preuniversitar de specialitate pentru a furniza resursa umană calificată pentru piața muncii în industria agro-alimentară
	2.2. Programe de instruire privind îmbunătățirea cunoștințelor tehnice și a competențelor specifice/a celor privind standardele de calitate și mediu pentru industria agro-alimentară
	2.3. Crearea unei platforme electronice comune de servicii pentru sectorul agro-industrial (mediul bancar – servicii de consultanță publice și private – politici agrare)
<i>Politica 3</i> Dezvoltarea echilibrată a mediului rural băcăuan	3.1. Diversificarea economiei rurale
	3.2. Îmbunătățirea parteneriatului între actorii sociali la nivelul mediului rural
	3.3. Modernizarea satelor
	3.4. Extinderea infrastructurii de internet prin broadband și de comunicații și facilitarea accesului IMM-urilor la tehnologia informației
	3.5. Dezvoltarea inițiativei private prin încurajarea antreprenoriatului
<i>Politica 4</i> Încurajarea investițiilor în mediul rural	4.1. Realizarea unor studii la nivelul mediului rural băcăuan pentru evaluarea și cartografierea potențialului resurselor de interes pentru investitori și pentru determinarea potențialului de investiții.
	4.2. Creșterea capacității administrative în vederea stimulării investițiilor noi și realizarea de parteneriate public-private
	4.3. Realizarea unor programe informatice de reducere a barierelor administrative pentru mediul de afaceri

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 2:

Valorizarea potențialul turistic rural băcăuan în contextul patrimoniului cultural- istoric existent

În contextul planificării strategice, turismul rural bacăuan este văzut ca resursă pentru dezvoltarea și diversificarea economiei rurale. Obiectivul se bazează pe potențialul turistic existent în mediul rural, insuficient valorificat, potențial demonstrat de: patrimoniul natural, patrimoniul antropic și spiritual, cultural religios sau tradițional popular. Exploatarea potențialului turistic al mediului rural prin punerea sa în valoare va îmbunătăți astfel imaginea comunităților și va crea o identitate benefică atragerii de investitori.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv se propun următoarele politici:

- Politica 1: Dezvoltarea economiei rurale prin turism
- Politica 2: Promovarea valorilor culturale rurale ale județului Bacău

Obiectiv strategic vertical 2: Valorizarea potențialul turistic rural băcăuan în contextul patrimoniului cultural-istoric existent	
Politici	Programe
<i>Politica 1</i> Dezvoltarea economiei rurale prin turism	1.1. Realizarea unui cadru favorabil relaționării actorilor publici și privați din domeniul turismului
	1.2. Dezvoltarea unei strategii de marketing de promovare a obiectivelor cultural istorice ale ruralului băcăuan
	1.3. Promovarea la nivel regional și național a principalelor obiective de interes turistic din ruralul județului
	1.4. Realizarea unor Centre de Informare Turistică
<i>Politica 2</i> Promovarea valorilor culturale rurale ale județului Bacău	2.1. Modernizarea și reabilitarea patrimoniului cultural-istoric
	2.2. Dezvoltarea unei strategii de promovare a valorilor culturale rurale din județ

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 3:

Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în mediul rural

Excluziunea socială afectează populația din mediul rural din județul Bacău în moduri diverse și care nu pornesc doar de la sărăcie așa cum se consideră de obicei, ci și de la neintegrare socială cauzată și de lipsa unui loc de muncă, situație care poate genera disfuncționalități familiale și individuale.

În județul Bacău peste 55% din populație locuiește în mediul rural, principalele caracteristici din punct de vedere social fiind: ponderea semnificativă a populației ocupate în agricultură care nu asigură o sursă de venit suficientă pentru un trai decent, rată mare a șomajului în rândul populației din mediul rural, lipsa oportunităților de ocupare, accesul limitat pe piața muncii a grupurilor vulnerabile, număr mare de persoane care beneficiază de prevederile legii venitului minim garantat, etc.

Obiectivul urmărește combaterea fenomenului propunând politici și programe active de incluziune: dezvoltarea inițiativei private și diversificarea oportunităților de ocupare în mediul rural, facilitarea

accesului pe piața muncii pentru grupurile expuse la riscul excluziunii sociale (șomeri, tineri, minorități etnice, femei etc.); formarea profesională care să răspundă cerințelor pieței muncii și promovarea învățării pe tot parcursul vieții; promovarea antreprenoriatului și în rândul grupurilor vulnerabile, dezvoltarea de rețele de incluziune; atragerea de investiții și surse de finanțare externe.

Acest obiectiv se va realiza prin implementarea următoarelor politici:

- Politica 1: Dezvoltarea serviciilor sociale cu accent pe introducerea de măsuri active pentru incluziunea socială a grupurilor vulnerabile
- Politica 2: Reducerea dezechilibrelor rural-urban prin inițierea de politici sociale

Obiectiv strategic vertical 3: Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în mediul rural	
Politici	Programe
Politica 1 Dezvoltarea serviciilor sociale cu accent pe introducerea de măsuri active pentru incluziunea socială a grupurilor vulnerabile	1.1. Programe care să favorizeze crearea de noi locuri de muncă în special pentru grupurile dezavantajate prin dezvoltarea sectorului economiei sociale
	1.2. Flexibilizarea pieței muncii (locuri de muncă cu timp parțial, angajarea la domiciliu) prin programe de angajare țintite pentru beneficiarii de venit minim garantat, persoane cu handicap etc.
	1.3. Programe de responsabilizare corporatistă
	1.4. Programe care să faciliteze accesul pe piața muncii pentru grupurile expuse la riscul excluziunii sociale (șomeri, tineri, minorități etnice, femei etc.)
Politica 2 Reducerea dezechilibrelor rural-urban prin inițierea de politici sociale	2.1. Program județean pentru ocuparea forței de muncă și incluziune socială

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 1:

Creșterea competitivității economice prin valorificarea eficientă a resurselor umane

Capitalul uman prezintă importanță deosebită pentru dezvoltarea rurală. Există o legătură directă între dezvoltarea rurală, diversificarea economiei rurale și nivelul de educație, al cunoștințelor și calificării resursei umane. Deși îmbunătățirea și menținerea unui nivel adecvat al infrastructurii de bază este un element important în dezvoltarea socio-economică a mediului rural, formarea profesională reprezintă „motorul” pentru dezvoltarea durabilă.

Politicele propuse în cadrul acestui obiectiv strategic vizează valorificarea eficientă a resurselor umane prin îmbunătățirea competențelor, creșterea mobilității și adaptabilității angajaților și promovarea culturii antreprenoriale și sprijinirea micilor antreprenori pentru inițierea afacerilor.

Obiectivul strategic orizontal 1 se va realiza prin implementarea următoarelor politici:

- Politică 1: Îmbunătățirea sistemului de formare a angajaților din firmele din mediul rural în vederea creării unei forțe de muncă flexibile
- Politică 2: Educație antreprenorială în mediul rural
- Politică 3: Formarea profesională a capitalului uman pentru sectorul agro-alimentar și forestier
- Politică 4: Pregătirea de profesioniști pentru diminuarea disparităților și promovarea incluziunii sociale

Obiectiv strategic orizontal 1: Creșterea competitivității economice prin valorificarea eficientă a resurselor umane	
Politici	Programe
<p><i>Politica 1</i> Îmbunătățirea sistemului de formare a angajaților din firmele din mediul rural în vederea creării unei forțe de muncă flexibile</p>	1.1. Înființarea unei rețele de centre de orientare-formare profesională în mediul rural
	1.2. Promovarea rețelei de centre în rândul furnizorilor de formare profesională
	1.3. Creșterea accesului angajaților din mediul rural la activități de formare
	1.4. Creșterea calității serviciilor din domeniul turism, pensiuni, restaurante prin îmbunătățirea competențelor resurselor umane
	1.5. Crearea unui sistem sustenabil de ocupare a forței de muncă și formare profesională în mediul rural pentru combaterea abandonului școlar
<p><i>Politica 2</i> Educație antreprenorială în mediul rural</p>	2.1. Promovarea culturii antreprenoriale și sprijinirea micilor antreprenori pentru inițierea afacerilor
	2.2. Asigurarea de facilități economice pentru dezvoltarea industriilor creative
<p><i>Politica 3</i> Formarea profesională a capitalului uman pentru sectorul agro-alimentar și forestier</p>	3.1. Program de formare în sectorul agro - alimentar
<p><i>Politica 4</i> Pregătirea de profesioniști pentru diminuarea disparităților și promovarea incluziunii sociale</p>	4.1. Promovarea accesului și calității serviciilor de sănătate
	4.2. Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor publice de protecție a copiilor
	4.3. Promovarea integrării sociale și profesionale a tinerilor peste 18 ani care părăsesc sistemul de protecție a copilului.
	4.4. Formarea și perfecționarea personalului ong-urilor focalizate pe atenuarea disparităților și creșterea incluziunii sociale

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 2: Întărirea infrastructurii pentru a deveni un pilon pentru dezvoltarea economică

Zonele rurale ale județului Bacău sunt afectate de lipsa semnificativă a infrastructurii și a deficiențelor acesteia care influențează atât dezvoltarea economică cât și calitatea vieții. În acest context, obiectivul strategic orizontal 2 se înscrie în logica planificării strategice pentru a sprijini obiectivele strategice orizontale, întărirea infrastructurii contribuind la creșterea atractivității și accesibilității mediului rural pentru mediul de afaceri.

Politicile și programele propuse în cadrul acestui obiectiv, vizează facilitarea conectării zonelor de producție, depozitare și comercializare, asigurarea utilităților de bază (apă, canal etc.), a

infrastructurii de transport verde, a infrastructurii care să valorifice energia regenerabilă precum și îmbunătățirea infrastructurii sociale.

- **Politica 1** Crearea infrastructurii pentru dezvoltarea industriei agro-alimentare
- **Politica 2** Dezvoltarea infrastructurii necesare valorificării durabile a resurselor de turism – creșterea accesibilității teritoriului județean
- **Politica 3** Valorificarea resurselor energetice locale prin extinderea și modernizarea rețelelor energetice
- **Politica 4** Reducerea disparităților teritoriale prin îmbunătățirea infrastructurii sociale în mediul rural

Obiectiv strategic orizontal 2: Întărirea infrastructurii pentru a deveni un pilon pentru dezvoltarea economică	
Politici	Programe
<i>Politica 1</i> Crearea infrastructurii pentru dezvoltarea industriei agro-alimentare	1.1. Creșterea gradului de accesibilitate la infrastructura de bază utilități și servicii
<i>Politica 2</i> Dezvoltarea infrastructurii necesare valorificării durabile a resurselor de turism - creșterea accesibilității teritoriului județean	2.1. Mediul rural băcăuan - destinație turistică pentru sejururi de durată scurtă și medie
<i>Politica 3</i> Valorificarea resurselor energetice locale prin extinderea și modernizarea rețelelor energetice	3.1. Realizarea infrastructurii pentru valorificarea resurselor energetice regenerabile în mediul rural - producerea energiei electrice/termice din surse regenerabile
<i>Politica 4</i> Reducerea disparităților teritoriale prin îmbunătățirea infrastructurii sociale în mediul rural	4.1. Îmbunătățirea utilităților și a serviciilor sociale în zonele rurale băcăuane
	4.2. Reducerea disparităților în ceea ce privește infrastructura educațională în mediul rural

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 3:

Stimularea dezvoltării economice a mediului rural băcăuan prin întărirea capacității administrative a autorităților publice locale

Capacitatea administrativă a autorităților publice locale este factorul determinant pentru dezvoltarea economică a mediului rural băcăuan. O bună capacitate administrativă presupune existența următoarelor premise:

- Pregătirea adecvată a resurselor umane din administrație
- Flexibilizarea procedurilor de lucru în relația cu investitorul /potențialul investitor
- Deschiderea administrației publice locale spre mediul de afaceri – valorificarea parteneriatului public - privat în beneficiul comunității

Atingerea acestui obiectiv se va realiza prin implementarea următoarelor politici:

- Politica 1: Susținerea antreprenoriatului prin informatizarea administrației publice locale
- Politica 2: Stimularea atragerii investițiilor la nivel local prin întărirea relațiilor instituționale cu mediul de afaceri
- Politica 3: Implicarea administrației publice în procesul de renovare a spațiului rural băcăuan
- Politica 4: Dezvoltarea capacității administrației publice de a governa VERDE
- Politica 5: Susținerea politicilor publice dezvoltate la nivelul administrației publice

Obiectiv strategic orizontal 3: Stimularea dezvoltării economice a mediului rural băcăuan prin întărirea capacității administrative a autorităților publice locale	
Politici	Programe
<i>Politica 1</i> Susținerea antreprenoriatului prin informatizarea administrației publice locale	1.1. Program privind extinderea rețelelor broadband la nivelul tuturor localităților județului pentru dezvoltarea cu mijloace electronice a serviciilor publice și creșterea interesului mediului de afaceri în realizarea de investiții în mediul rural
	1.2. Crearea de competențe în utilizarea tehnologiilor informaționale
	1.3. Introducerea de metode moderne de management și marketing public
<i>Politica 2</i> Stimularea atragerii investițiilor la nivel local prin întărirea relațiilor instituționale cu mediul de afaceri	2.1. Crearea de structuri de sprijinire a afacerilor și modificarea de proceduri instituționale pentru încurajarea antreprenoriatului
<i>Politica 3</i> Implicarea administrației publice în procesul de renovare a spațiului rural băcăuan	3.1. Facilitarea accesului investitorilor
<i>Politica 4</i> Dezvoltarea capacității administrației publice de a governa VERDE	4.1. Reducerea consumurilor energetice în instituțiile publice și informarea resurselor umane privind utilizarea resurselor energetice regenerabile
<i>Politica 5</i> Sustinerea politicilor publice dezvoltate la nivelul administrației publice	5.1. Întărirea capacității administrației publice de a elabora politici publice cu impact asupra mediului de afaceri

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 4:

Dezvoltare durabilă și egalitate de șanse

Strategia integrată pentru dezvoltarea inițiativei private în sectoarele non-agricole, în conformitate cu documente strategice europene, urmărește la nivel orizontal respectarea principiilor dezvoltării durabile și egalității de șanse pentru o dezvoltare durabilă a spațiului rural.

Politicile și programele acordă o atenție deosebită protejării mediului înconjurător, cu efecte directe asupra calității vieții locuitorilor din mediul rural al județului Bacău, utilizării resurselor regenerabile are ca impact și o reducere a costurilor populației în ceea ce privește utilitățile de bază, asigurării condițiilor care să faciliteze accesul fiecărui membru al comunității la viața socială (loc de muncă, educație, sănătate etc.) în mod egal și nediscriminatoriu.

Acest obiectiv strategic orizontal va fi implementat prin:

- Politica 1: Dezvoltarea sustenabilă a fondului forestier și sprijinirea deținătorilor de terenuri forestiere în vederea gestionării durabile a acestora
- Politica 2: Valorificarea resurselor energetice regenerabile
- Politica 3: Valorificarea potențialului natural drept valoare adăugată a obiectivelor turistice
- Politica 4: Protejarea cadrului natural pentru un mediu de viață sănătos
- Politica 5: Egalitate de șanse și dezvoltarea economică durabilă a mediului rural

Obiectiv strategic orizontal 4: Dezvoltare durabilă și egalitate de șanse	
Politici	Programe
<i>Politica 1</i> Dezvoltarea sustenabilă a fondului forestier și sprijinirea deținătorilor de terenuri forestiere în vederea gestionării durabile a acestora	1.1. Încurajarea asocierii proprietarilor de păduri private și a agenților economici din exploatarea, transportul și prelucrarea lemnului, în organizații profesionale sau patronale
	1.2. Educarea și conștientizarea proprietarilor de păduri (dobândirea conștiinței forestiere) în vederea asigurării gospodăririi durabile a pădurilor coroborat cu valorificarea superioară a resurselor forestiere și creșterea procentului de păduri la nivel național
<i>Politica 2</i> Valorificarea resurselor energetice regenerabile	2.1. Dezvoltarea de programe educaționale privind protecția mediului și dezvoltarea durabilă prin promovarea energiilor verzi
	2.2. Dezvoltare durabilă prin utilizarea energiilor verzi
	2.3. Dezvoltarea de instrumente pentru stimularea producției de energie din surse regenerabile.
<i>Politica 3</i> Valorificarea potențialului natural drept valoare adăugată a obiectivelor turistice	3.1. Prevenirea inundațiilor și a alunecărilor de teren
	3.2. Reabilitarea fostelor zone industriale prin reducerea impactului poluării
<i>Politica 4</i> Protejarea cadrului natural pentru un mediu de viață sănătos	4.1. Realizarea unei campanii de conștientizare cu privire la impactul activităților economice, inclusiv a turismului asupra mediului înconjurător
	4.2. Dezvoltarea unor programe educaționale privind eficiența energetică și folosirea sustenabilă a energiei pentru populația rurală

4. CORELAREA OBIECTIVELOR VERTICALE CU OBIECTIVELE ORIZONTALE

CORELARE	OBIECTIVE VERTICALE		
Obiective orizontale	Dezvoltarea rurală (prin stimularea inițiativei private & dezvoltarea și creșterea competitivității mediului de afaceri rural băcăuan)	Valorizarea potențialul turistic rural băcăuan în contextul patrimoniului cultural-istoric existent	Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în mediul rural
Creșterea competitivității economice prin valorificarea eficientă a resurselor umane	Formarea profesională a capitalului uman din mediul rural în sectoarele agro-alimentar și non-agricol & educație antreprenorială	Formarea profesională a capitalului uman pentru promovarea agro-turismului în contextul patrimoniului cultural existent	Pregătirea de profesioniști și stimularea lor în vederea diminuării disparităților și promovarea incluziunii sociale
Întărirea infrastructurii pentru a deveni un pilon pentru dezvoltarea economică	Crearea infrastructurii locale necesare unei dezvoltări economiei rurale durabile	Dezvoltarea infrastructurii necesare valorificării resurselor naturale și de patrimoniu cultural, inclusiv, creșterea accesibilității teritoriului rural băcăuan	Reducerea disparităților teritoriale prin îmbunătățirea infrastructurii sociale & îmbunătățirea accesului și a mobilității forței de muncă
Stimularea dezvoltării economice a mediului rural băcăuan prin întărirea capacității administrative a autorităților publice locale	Îmbunătățirea capacității de planificare strategică și asociere pentru facilitarea investițiilor majore în mediul rural	Dezvoltarea competențelor profesionale ale funcționarilor publici pentru stimularea investițiilor non-agricole locale	Formarea administrației pentru crearea de proiecte generatoare de venit și folosirea lor pentru suplimentarea investițiilor sociale locale
Dezvoltare durabilă și egalitate de șanse	Valorificarea potențialului natural și uman pentru creșterea calității mediului rural	Valorificarea potențialului antreprenorial prin crearea de servicii turistice utilizând potențialul natural și valoarea adăugată a obiectivelor cultural-istorice	Protejarea cadrului natural pentru un mediu de viață sănătos și îmbunătățirea accesului la un loc de muncă

5. DIRECȚII DE ACȚIUNE

5.1 Obiective strategice verticale

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 1:

Dezvoltarea rurală (prin stimularea inițiativei private, dezvoltarea și creșterea competitivității mediului de afaceri rural băcăuan în domenii non-agricole)

POLITICA 1.

Dezvoltarea unui pol de distribuție și procesare a producției agricole ca prin pas în dezvoltarea industriei alimentare

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.1. Înființarea de structuri de depozitare a produselor agricole pentru încurajarea distribuției produselor agro-alimentare	1.1.1.	Parc agro-industrial cu funcții agro-industriale și conexe	POR, Axa 4, DMI 4.1/DMI 4.2	Consiliul Județean; Parteneriat public-privat	10000
	1.1.2.	Dezvoltarea de structuri de depozitare și distribuție a produselor agro-alimentare la nivel județean	POR, Axa 4, DMI 4.1, PNDR, Axa 1, Măsura 123 Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	Întreprinzători	6000
1.2. Îmbunătățirea facilităților de marketing și vânzare a produselor agricole la nivel județean și regional	1.2.1.	Studiu privind dezvoltarea unor facilități de marketing (Bursa agricolă locală)	Fonduri proprii	Camera Agricolă, DADR, Consiliul Județean	50
	1.2.2.	Studiu privind îmbunătățirea facilităților de marketing (piețe de gros, piețe agroalimentare, rețele de colectare)	Fonduri proprii	Camera Agricolă, DADR, Consiliul Județean	30

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.2. Îmbunătățirea facilităților de marketing și vânzare a produselor agricole la nivel județean și regional	1.2.3.	Investiții în echipamente performante pentru dezvoltarea activității de producție și marketing	PNDR Axa 1, Măsura 123 Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	Fermieri	200
	1.2.4.	Promovarea produselor alimentare locale la nivel regional și național și realizarea unor mărci locale ecologice tradiționale	Fonduri proprii; POR Axa 5, DMI 5.3	Consilii locale, DADR, producătorii ecologici și tradiționali, GAL-uri, Consiliul Județean	150
1.3. Dezvoltare și inovare în sectorul agro-alimentar	1.3.1.	Încurajarea transferului tehnologic între centrele de cercetare și unitățile de procesare alimentară/producție agricolă	POS CCE, Axa 2 Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare pentru competitivitate, Operațiunea 2.3.1 Accesul întreprinderilor la activități de CDI (în special IMM-urile).	Stațiunea de cercetare și producție legumicolă Bacău; Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Bacău	200

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 1:

Dezvoltarea rurală (prin stimularea inițiativei private, dezvoltarea și creșterea competitivității mediului de afaceri rural băcăuan în domeniul non-agricole)

POLITICA 2.

Îmbunătățirea competitivității industriei agro-alimentare prin formare profesională

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
2.1. Modernizarea sistemului de educație preuniversitar de specialitate pentru a furniza resursa umană calificată pentru piața muncii în industria agro-alimentară	2.1.1.	Realizarea de investiții de infrastructură, echipamente și dezvoltare de resurse umane pentru modernizarea învățământului de profil agro-alimentar	POR, Axa 3, DMI 3.4 PNDR Axa 1, Măsura 111	Consiliile locale, Instituțiile de învățământ cu profil agro-alimentar	800
	2.1.2.	Crearea unei platforme de comunicare între mediul de afaceri și cel educațional, pentru adaptarea programelor școlare și facilitarea inserției pe piața muncii sau a programelor de practică	Fonduri private POS DRU, Axa 3, DMI 3.3	Consiliul Județean, Camera de Comerț, Universități, mediul de afaceri agro-industrial	100
2.2. Programe de instruire privind îmbunătățirea cunoștințelor tehnice și a competențelor specifice/a celor privind standardele de calitate și mediu pentru industria agro-alimentară	2.2.1.	Instruire privind îmbunătățirea cunoștințelor tehnice, a competențelor specifice, a standardelor de calitate și mediu din industria agro-alimentară	PNDR, Axa 1, Măsura 123, Programarea financiară 2014 - 2020	Camera Agricolă, Furnizori privați de formare profesională, Firme din industria agro-alimentară	80
2.3. Crearea unei platforme electronice comune de servicii pentru sectorul agro-industrial (mediul bancar – servicii de consultanță publice și private – politici agrare)	2.3.1.	Crearea unei baze de date care să conțină resursele financiare, legislative, instituționale și procedurale necesare dezvoltării de inițiative de afaceri în domeniul agro-alimentar (consultanți, instituții financiare, furnizori de formare, etc.)	Fonduri proprii	Camera Agricolă, DADR, Consiliul Județean	10

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 1:

Dezvoltarea rurală (prin stimularea inițiativei private, dezvoltarea și creșterea competitivității mediului de afaceri rural băcăuan în domeniul non-agricole)

POLITICA 3.

Dezvoltarea echilibrată a mediului rural băcăuan

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
3.1. Diversificarea economiei rurale	3.1.1.	Studiu privind nivelul serviciilor și măsuri de îmbunătățire a acestora în mediul rural băcăuan	PNDR, Axa 2 Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural	Consiliul Județean; DADR Bacău, ONG-uri	30
	3.1.2.	Echilibrarea ponderii activităților agricole prin încurajarea infrastructurii de servicii conexe	PNDR Axa 3, Măsura 322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, Îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	Consilii Locale Fermieri	100
	3.1.3.	Programe de investiții pentru consolidarea trecerii de la producția primară la industria agroalimentară, prin achiziționarea de noi tehnologii	PNDR Axa 1, Măsura 121 Modernizarea exploatațiilor agricole	Fermieri	500
	3.1.4.	Investiții în activități non-agricole (dezvoltarea microîntreprinderilor și încurajarea inițiativelor noi)	PNDR Axa 3, Măsura 312 - Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	Micro-întreprinderi, PFA	3000

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
3.1. Diversificarea economiei rurale	3.1.5.	Crearea unui incubator de afaceri online pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în mediul rural	PNDR, Axa 1, Măsura 143 POS DRU, Axa 3, DMI 3.1	Consiliul Județean; DADR Bacău, AJOFM, Camera de Comerț și Industrie	150
	3.1.6.	Dezvoltarea infrastructurii agroturistice	PNDR Axa 3, Măsura 313	IMM-uri, PFA din rural cu domeniul de activitate turism	10000
3.2. Îmbunătățirea parteneriatului între actorii sociali la nivelul mediului rural	3.2.1.	Transfer de cunoștințe, prin schimb de bune practici între GAL-urile din Bacău și grupuri similare din alte țări ale Uniunii Europene	PNDR Axa 4 LEADER, Măsura 421	GAL-urile din județul Bacău și din alte țări	100
	3.2.2.	Creșterea capacității de parteneriat prin consiliere și consultanță pentru aparatele Consiliilor Locale neimplicate în ADI-uri sau GAL-uri	PNDR Axa 1, Măsura 111, PO DCA Axa 2 Fonduri proprii	Consiliul Județean, Camera Agricolă, Consilii locale care nu fac parte din forme asociative	50
3.3. Modernizarea satelor	3.3.1.	Modernizarea și extinderea infrastructurii rurale și creșterea calității și accesului la servicii de bază pentru populație	PNDR Axa 3, Măsura 322 Fonduri proprii	Consilii Locale Consiliul Județean	35000
3.4. Extinderea infrastructurii de internet prin broadband și de comunicații și facilitarea accesului IMM-urilor la tehnologia informației	3.4.1.	Facilitarea accesului IMM-urilor la tehnologia informațiilor și comunicației	POS CCE, Axa 3, Axa 1	IMM-uri	5000
	3.4.2.	Sprijinirea specializării resurselor umane din întreprinderi pentru utilizarea TIC	POS CCE, Axa 3, POS DRU, Axa 3, DMI 3.2 și Axa 5, DMI 5.2	IMM-uri, Consilii locale, Ong-uri, Furnizori autorizați de formare profesională	1000

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
3.4. Extinderea infrastructurii de internet prin broadband și de comunicații și facilitarea accesului IMM-urilor la tehnologia informației	3.4.3.	Extinderea infrastructurii de broadband și comunicații și facilitarea accesului la rețea a întreprinderilor	POS CCE, Axa 3, Axa 1	IMM-uri	5000
3.5. Dezvoltarea inițiativei private prin încurajarea antreprenoriatului	3.5.1.	Program de stimulare a potențialilor antreprenori rurali prin acțiuni de informare, formare, transfer de cunoștințe, conferințe, seminarii, schimburi de experiență etc.	POS DRU, Axa 3, DMI 3.1	IMM-uri, Ong-uri, Furnizori autorizați de formare profesională	500

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 1:

Dezvoltarea rurală (prin stimularea inițiativei private, dezvoltarea și creșterea competitivității mediului de afaceri rural băcăuan în domenii non-agricole)

POLITICA 4.

Încurajarea investițiilor în mediul rural

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
4.1. Realizarea unor studii la nivelul mediului rural băcăuan pentru evaluarea și cartografierea potențialului resurselor de interes pentru investitori și pentru determinarea potențialului de investiții.	4.1.1.	Studiu privind resursele de interes pentru investitori și pentru determinarea potențialului general pentru investiții în mediul rural	Fonduri proprii	Consilii Locale Consiliul Județean	120
	4.1.2.	Înființarea unei baze de date on-line privind potențialul de investiții în mediul rural băcăuan	Fonduri proprii	Consilii Locale Consiliul Județean Camera de Comerț și Industrie Patronate	15
	4.1.3.	Publicare unui ghid al investitorului	Fonduri proprii	Consilii locale Consiliul Județean Camera de Comerț și Industrie Patronate	5

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
4.2. Creșterea capacității administrative în vederea stimulării investițiilor noi și realizarea de parteneriate public-private	4.2.1.	Creșterea calității serviciilor administrative prin personal specializat economic	PO DCA, axa 2	Consilii locale Consiliul Județean	70
	4.2.2.	Creare sistem informatic pentru managementul eficient al solicitărilor investitorilor la nivelul autorităților locale	POS CCE, axa 3	Consilii locale Consiliul Județean	200
	4.2.3.	Implementarea unui modul de e-guvernare pentru eficientizarea eliberării autorizațiilor	POS CCE, axa 3	Consiliul Județean	100
	4.2.4.	Evaluarea oportunității și posibilității creării unor pachete stimulative pentru atragerea de investitori locali în raport direct cu necesitățile și oportunitățile locale identificate	Fonduri proprii	Consilii locale Consiliul Județean	25
	4.2.5.	Realizarea unei campanii instituționale de creștere a vizibilității oportunităților locale față de investitorii străini	Fonduri proprii	Consiliul Județean, Întreprinzători, Camera de Comerț și Industrie	25
	4.2.6.	Evaluarea costurilor pentru inițierea și derularea parteneriatelor public private la nivelul autorităților locale	PO DCA, axa 2	Consilii locale Consiliul Județean	100
4.3. Realizarea unor programe informatice de reducere a barierelor administrative pentru mediul de afaceri	4.3.1.	Implementarea de sistem informatic integrat pentru simplificarea și eficientizarea procesului de înființare a unei afaceri	PO DCA Fonduri proprii	Consilii locale Consiliul Județean	400
	4.3.2.	Implementarea de sistem informatic integrat pentru realizarea de plăți online (taxe, impozite și alte obligații)	PO DCA Fonduri proprii	Consilii locale Consiliul Județean	100

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 2:

Valorizarea potențialului turistic rural băcăuan în contextul patrimoniului cultural-istoric existent

POLITICA 1. Dezvoltarea economiei rurale prin turism

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.1. Realizarea unui cadru favorabil relaționării actorilor publici și privați din domeniul turismului	1.1.1.	Elaborarea unei monografii complete a mediului rural băcăuan pentru susținerea dezvoltării de branduri/mărci locale	Fonduri proprii	Consiliul Județean; Consilii Locale	35
1.2. Dezvoltarea unei strategii de marketing de promovare a obiectivelor culturale istorice ale ruralului băcăuan	1.2.1.	Elaborarea unei strategii de promovare prin crearea unui „brand turistic” al mediului rural băcăuan	Fonduri europene și naționale, Fonduri proprii	Consiliul Județean; Consilii Locale	40
	1.2.2.	Promovarea brandurilor/mărcilor și a personalităților locale	Fonduri europene și naționale, Fonduri proprii	Consiliul Județean; Consilii Locale	100
1.3. Promovarea la nivel regional și național a principalelor obiective de interes turistic din ruralul județului	1.3.1.	Crearea unui sistem integrat, informatizat al ofertei turistice din județul Bacău (cazare, obiective, hărți, trasee turistice, servicii conexe)	POR axa 5, DMI 5.3 Programarea financiară 2014 -2020	Consiliul Județean; ANTREC	100
	1.3.2.	Acțiuni generale de publicitate și promovare a destinațiilor turistice	POR axa 5, DMI 5.3	Consiliul Județean	100
1.4. Realizarea unor Centre de Informare Turistică	1.4.1.	Crearea unor centre de informare turistică în zonele cu trafic intens/zonele de interes turistic	POR axa 5, DMI 5.3	Consiliul Județean; Consilii Locale	400

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 2:

Valorizarea patrimoniului cultural-istoric și potențialul turistic rural băcăuan

POLITICA 2.

Promovarea valorilor culturale rurale ale județului Bacău

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
2.1. Modernizarea și reabilitarea patrimoniului cultural-istoric	2.1.1.	Modernizarea patrimoniului cultural – religios de interes major din mediul rural	POR axa 5, DMI 5.1	Consiliul Județean; Consilii Locale	2500
2.2. Dezvoltarea unei strategii de promovare a valorilor culturale rurale din județ	2.2.1.	Realizarea unui calendar anual al activităților culturale organizate în mediul rural băcăuan	Fonduri proprii	Consiliul Județean; Consilii Locale; Ong-uri	10
	2.2.2.	Realizarea unei "Hărți cultural-istorice" pentru popularizarea bisericilor și a obiectivelor de patrimoniu	Fonduri europene și naționale, Fonduri proprii	Consiliul Județean; Direcția Jud. Pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Bacău	150

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 3:

Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în mediul rural

POLITICA 1.

Dezvoltarea de măsurilor active pentru incluziunea socială a grupurilor vulnerabile

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.1 Programe care să favorizeze crearea de noi locuri de muncă în special pentru grupurile dezavantajate prin dezvoltarea sectorului economiei sociale	1.1.1.	Înființarea și dezvoltarea de întreprinderi și cooperative ale economiei sociale;	POSDRU DMI 6.3	DGASPC Bacău	200
	1.1.2.	Formare pentru managerii întreprinderilor sociale și pentru specialistii implicați în economia socială, în vederea dezvoltării cunoștințelor și competențelor necesare, cum ar fi planificarea unei afaceri, dezvoltarea spiritului antreprenorial, marketing și vânzări, management financiar etc.;	POSDRU DMI 6.3	DGASPC Bacău, Ong-uri, Consilii locale	400
	1.1.3.	Dezvoltarea și promovarea activităților integrate, care să cuprindă informare, consiliere, formare, planificarea unei afaceri și asistență în vederea inițierii unei afaceri, pentru dezvoltarea și susținerea întreprinderilor, organizațiilor și cooperativelor sociale nou create;	POSDRU DMI 6.1 și 6.4	DGASPC Bacău, Ong-uri, Consilii locale	500

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.1. Programe care să favorizeze crearea de noi locuri de muncă în special pentru grupurile dezavantajate prin dezvoltarea sectorului economiei sociale	1.1.4	Șanse pentru copiii noștri prin dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale copiilor ieșiți din centrele de plasament (după 18 ani) - parteneriat Răspunderea socială a companiilor și Autoritățile publice	POS DRU 3. Dezvoltarea antreprenoriatului	AJOFM, Mediul antreprenorial, Consiliile locale	200
1.2. Flexibilizarea pieței muncii (locuri de muncă cu timp parțial, angajarea la domiciliu) prin programe de angajare țintite pentru beneficiarii de venit minim garantat, persoane cu handicap etc.	1.2.1.	Servicii de integrare la locul de muncă, ocupare temporară sau formare la locul de muncă, crearea unor locuri de muncă permanente pentru persoanele dezavantajate pe piața muncii și ateliere protejate;	POS DRU DMI 6.1	DGASPC Bacău	200
	1.2.2	Măsuri de acompaniere în vederea identificării și menținerii unui loc de muncă (sprijin pentru membrii de familie aflați în îngrijire, servicii de asistență și alte activități asociate care permit individului să participe pe piața muncii);	POS DRU DMI 6.2	Furnizori de servicii specializate pentru stimularea ocupării forței de muncă, publici și privați, acreditați;	200
1.3. Programe care să faciliteze accesul pe piața muncii pentru grupurile expuse la riscul excluziunii sociale (șomeri, tineri, minorități etnice, femeii etc.)	1.3.1.	Cercetări, studii și analize pentru identificarea nevoilor persoanelor supuse riscului de excluziune socială sau excluse social și ale comunităților defavorizate, în scopul promovării unor măsuri adecvate	POS DRU DMI 6.1	Consiliul județean, DGASPC Bacău, ONG-uri	200
	1.3.2	Promovarea responsabilizării și implicării comunităților în procesul incluziunii sociale în vederea consolidării capacității comunității de furnizare a suportului social, revitalizării vecinătății și protecției mediului, mobilizării grupurilor dezavantajate;	POS DRU DMI 6.1	Consiliul județean, DGASPC Bacău, ONG-uri, Autorități publice locale	200

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.3. Programe care să faciliteze accesul pe piața muncii pentru grupurile expuse la riscul excluziunii sociale (șomeri, tineri, minorități etnice, femei etc.)	1.3.3	Dezvoltarea de programe specifice, inclusiv stimulente pentru angajatori, pentru (re)integrarea pe piața muncii a grupurilor vulnerabile, în special a populației rrome, persoanelor cu dizabilități și tinerilor peste 18 ani care au părăsit sistemul de stat de protecție a copilului;	POSDRU DMI 6.2	Consiliul județean, DGASPC Bacău	500
	1.3.4.	Furnizarea serviciilor de ocupare, precum informare și consiliere profesională, asistență, mentorat, tutorat, orientare profesională, consiliere psihologică, consiliere psihiatrică, medierea locurilor de muncă;	POS DRU DMI 6.1	ONG-uri (asociații și fundații); Furnizori de servicii specializate pentru stimularea ocupării forței de muncă, publici și privați, acreditați;	200
	1.3.5	Crearea de ateliere ocupaționale - integrare prin afirmare	POS DRU DMI 6.2	DGASPC Bacău, Ong-uri, Consilii locale	2000
	1.3.6	Furnizarea de training pentru inițierea unor afaceri tinerilor care ies din SAM-uri	POS DRU 6.3	Ong-uri, Consilii locale	200
1.4. Programe de responsabilizare comunitară, corporatistă	1.4.1	Promovarea și dezvoltarea activităților în parteneriat, între organizații orientate spre profit și organizații non profit în vederea dezvoltării economiei sociale;	POS DRU DMI 6.3	AJOFM, DGASPC Bacău, Ong-uri	500
	1.4.2	Campanii de sensibilizare și schimb de bune practici în școli și întreprinderi pentru combaterea stereotipurilor de gen, inclusiv campanii pentru femei, în special pentru femeile din zonele rurale și pentru cele care aparțin grupurilor cu nevoi speciale;	POS DRU DMI 6.3	DGASPC Bacău, Ong-uri, Consilii locale	200

OBIECTIV STRATEGIC VERTICAL 3:

Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în mediul rural

POLITICA 2.

Reducerea dezechilibrelor rural-urban prin inițierea de politici sociale

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
2.1. Program județean pentru ocuparea forței de muncă și incluziune socială	2.1.1.	Organizarea de concursuri de proiecte privind sprijinirea potențialului uman din spațiul rural și a categoriilor defavorizate	Consiliul județean	Ong-uri, Consilii locale	200

5. DIRECȚII DE ACȚIUNE

5.2 Obiective strategice orizontale

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 1:

Creșterea competitivității economice prin valorificarea eficientă a resurselor umane

POLITICA 1.

Formarea profesională continuă a capitalului uman din mediul rural

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.1. Înființarea unei rețele de centre de orientare-formare profesională în mediul rural	1.1.1.	Înființarea centrelor de orientare-formare profesională în mediul rural	POS DRU	ONG-uri	300
1.2 Promovarea rețelei de centre în rândul furnizorilor de formare profesională	1.2.1.	Crearea unei baze de date on-line centralizate (unde oferta de formare se întâlnește cu cererea de formare)	POS DRU	ONG-uri	50
1.3. Creșterea accesului angajaților din mediul rural la activități de formare	1.3.1.	Organizarea de activități de formare în vederea calificării/recalificării, perfecționării, specializării, instruirii pentru o piață a forței de muncă inclusive	POS DRU, Ajutorul de minimis pentru micro-întreprinderi	Micro-întreprinderi, Furnizori de formare profesională continuă	200
	1.3.2.	Organizarea de cursuri și seminarii adresate cadrelor didactice și resurselor umane din educație	POS DRU, AXA1, DMI 14, Calitate în FPC	Consiliul Județean Inspectoratul Școlar Județean	800
1.4. Creșterea calității serviciilor din domeniul turism, pensiuni, restaurante prin îmbunătățirea competențelor resurselor umane	1.4.1.	Pregătirea forței de muncă active din domeniul turismului și serviciilor conexe	POS DRU Axa 2	Micro-întreprinderi, Furnizori de formare profesională continuă	200
1.5. Crearea unui sistem sustenabil de ocupare a forței de muncă și formare profesională în mediul rural pentru combaterea abandonului școlar	1.5.1.	Conceperea planului județean de educație vocațională	POS DRU Axa 1	ISJ	80
	1.5.2.	Prevenirea și diminuarea abandonului școlar	POS DRU Axa 2	ISJ	400
	1.5.3.	Dezvoltarea de programe de reconversie profesională în mediul rural băcăuan	POS DRU Axa 4	AJO FM, mediul privat	1000

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 1:

Creșterea competitivității economice prin valorificarea eficientă a resurselor umane

Politica 2. Educație antreprenorială în mediul rural

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
2.1. Promovarea culturii antreprenoriale și sprijinirea micilor antreprenori pentru inițierea afacerilor	2.1.1.	Organizarea de seminarii pentru dezvoltarea abilităților de management destinat celor interesați să inițieze o afacere	POS DRU, Axa 3, DMI 3.1; POSCCE, Axa 1, DMI 13, Dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului	Micro-întreprinderi, Furnizori de formare profesională continuă, Consiliul Județean	250
	2.1.2.	Realizarea unei companii de promovare a antreprenoriatului în industriile agro-alimentare și non-agricole	POSCCE, Axa1, DMI 13, Dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului	Mediul de afaceri, AJOFM, Ong-uri	300
	2.1.3.	Organizarea de conferințe cu antreprenori locali de succes	POSCCE, Axa1, DMI 3, Dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului	Mediul de afaceri, Consiliul Județean	300
2.2. Asigurarea de facilități economice pentru dezvoltarea IMM-urilor	2.2.1.	Deschiderea unor birouri de consiliere și suport a micilor întreprinzători pentru accesarea surselor de finanțare disponibile pentru start-up-uri și IMM-uri în sectorul non-agricol	POS DRU, Axa 3, DMI 31, Promovarea culturii antreprenoriale	Consiliile locale	300
	2.2.2.	Organizarea de campanii de informare privind sursele de finanțare pentru dezvoltarea de noi afaceri în sectorul non-agricol & formarea abilităților de management al afacerii	POS DRU, Axa 3, DMI 31, Promovarea culturii antreprenoriale	Consiliul Județean Consiliile locale Mediul de afaceri	50

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 1:

Creșterea competitivității economice prin valorificarea eficientă a resurselor umane

Politica 3.

Formarea profesională a capitalului uman pentru sectorul agro-alimentar și forestier

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
3.1. Program de formare în industria agro - alimentară	3.1.1.	Formare inițială în sectorul agro-alimentar	POS DRU	Consilii locale, AJOFM Bacău, CJ Bacău	200
	3.1.2.	Promovarea ocupării tinerilor prin combinarea formării în școlile profesionale și practica în industria agro-alimentară	POS DRU AXA5, DMI 5.1, Dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare	Consiliul Județean Inspectoratul Școlar Județean Companii private	1000
	3.1.3.	Formarea inițială a cadrelor didactice și a resurselor umane din educație în industria agro-alimentară	POS DRU, AXA1, DMI 1.3, Dezvoltarea resurselor umane din educație și formare	Consiliul Județean Inspectoratul Școlar Județean DADR	800

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 1:

Creșterea competitivității economice prin valorificarea eficientă a resurselor umane

POLITICA 4.

Pregătirea de profesioniști pentru diminuarea disparităților și promovarea incluziunii sociale

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
4.1. Promovarea accesului și calității serviciilor de sănătate	4.1.1.	Proiect pilot - servicii de sănătate la distanță (un medic deservește populația mai multor comune)	Fonduri proprii	ADI-uri	70
4.2. Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor publice de protecție a copiilor.	4.2.1.	Eficientizarea metodelor și instrumentelor de furnizare a serviciilor sociale de protecție a copiilor (ex. Introducerea unor metode de plasare a copiilor în mediul familial)- proiect integrat	POS DRU, Axa 6, DMI 61, Dezvoltarea economiei sociale	Consilii locale, Ong-uri	500
	4.2.2.	Dezvoltarea programelor de formare pentru specialiștii implicați în sistemul serviciilor sociale (proiect integral)	POS DRU, Axa 6, DMI 61, Dezvoltarea economiei sociale	Consilii locale, Ong-uri	500
4.3. Promovarea integrării sociale și profesionale a tinerilor peste 18 ani care părăsesc sistemul de protecție a copilului.	4.3.1.	Crearea unui centru de orientare și consiliere pentru tinerii care părăsesc sistemul educațional pentru facilitarea tranziției de la școală la viața activă.	POS DRU, Axa 2, DMI 21, Tranziția de la școală la viața activă	Consiliul Județean, ISJ, AJOFM	500
	4.3.2.	Realizarea unei burse online cu oferte de stagii de ucenicie & pregătire practică în firmele din industria agro-alimentară	POS DRU, Axa 2, DMI 21, Tranziția de la școală la viața activă	Consiliul Județean, ISJ, AJOFM	500
4.4. Formarea și perfecționarea personalului ong-urilor focalizate pe atenuarea disparităților și creșterea incluziunii sociale	4.4.1.	Creșterea capacității ONG-urilor implicate în furnizarea de servicii sociale.	POS DRU Axa 6	DGASPC/ONG	250
	4.4.2.	Crearea rețelei de organizații implicate în furnizarea de servicii sociale.	POS DRU Axa 6	Consiliul Județean, Ong-uri	150

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 2:

Întărirea infrastructurii pentru a deveni un pilon pentru dezvoltarea economică

POLITICA 1.

Crearea infrastructurii pentru dezvoltarea industriei agro-alimentare

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.1. Creșterea gradului de accesibilitate la infrastructura de bază, utilități și servicii	1.1.1.	Reabilitare infrastructură rurală și județeană cu scopul de a facilita conectarea zonelor de producție, depozitare și comercializare	PNDR Axa 1 măsura 125, Axa 3, Măsura 322, POR, AXA 2, Domeniul de Intervenție 2.1 Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane- inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură	Consiliile locale, Consiliul Județean	1000
	1.1.2.	Extinderea etapizată a sistemului de alimentare cu apă	PNDR, Axa 3 Calitatea vieții în zonele rurale și diversificare economiei rurale, Măsura 322 Renovarea, dezvoltarea, îmbunătățirea serviciilor de bază, POS MEDIU Axa 1	Consiliile locale, Consiliul Județean	8000
	1.2.3.	Racordarea zonelor rurale la rețeaua de canalizare	PNDR, Axa 3 Calitatea vieții în zonele rurale și diversificare economiei rurale, Măsura 322 Renovarea, dezvoltarea, îmbunătățirea serviciilor de bază	Consiliile locale, Consiliul Județean	4000
	1.2.4.	Realizarea de lucrări de combatere eroziune soluri, drenuri, diguri de apărare împotriva inundațiilor	PNDR, Axa 1 Creșterea Competitivității sectoarelor agricol și forestier, Măsura 125/d Îmbunătățirea și dezvoltarea Infrastructurii legate de Dezvoltarea și adaptarea Agriculturii și silviculturii	Consiliile locale, Consiliul Județean	2000
	1.2.5.	Sistem integrat de gestionarea deșeurilor	POS MEDIU Axa 2	Consiliile locale, Consiliul Județean	5000

**OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 2:
Întărirea infrastructurii pentru a deveni un pilon pentru dezvoltarea economică**

POLITICA 2.

Dezvoltarea infrastructurii necesare valorificării durabile a resurselor de turism - creșterea accesibilității teritoriului județean

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
2.1. Mediul rural băcăuan - destinație turistică pentru sejururi de durată scurtă și medie	2.1.1.	Realizarea unei infrastructuri de transport "verde" (piste de biciclete) care să lege principalele obiective turistice din județul Bacău	PNDRAXA3, Măsura 322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	Consiliile locale, Consiliul Județean	300
	2.1.2.	Amenajarea căilor de acces către zonele cu potențial turistic ridicat	POR, Axa 5	Consiliile locale, Consiliul Județean	1000
	2.1.3.	Crearea/modernizarea infrastructurii de agrement	POR, Axa 5	Consiliile locale	3000
	2.1.4.	Realizarea și amenajarea unor trasee turistice de interes regional	POR, Axa 6	Consiliile locale, Consiliul Județean	200
	2.1.5.	Consolidarea și restaurarea obiectivelor de patrimoniu cultural pentru promovarea culturii tradiționale	PNDR AXA 3, Măsura 322 - Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale	Consiliile locale, Consiliul Județean	1000

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 2:

Întărirea infrastructurii pentru a deveni un pilon pentru dezvoltarea economică

Politica 3.

Valorificarea resurselor energetice locale prin extinderea și modernizarea rețelelor energetice

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
3.1. Realizarea infrastructurii pentru valorificarea resurselor energetice regenerabile în mediul rural - producerea energiei electrice/termice din surse regenerabile	3.1.1.	Dezvoltarea infrastructurii locale pentru energie solară	PNDR, Axa 3, Măsura 312 Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	Micro-întreprinderi	3000
	3.1.2.	Dezvoltarea infrastructurii locale pentru energie eoliană	PNDR, Axa 3, Măsura 312 Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	Micro-întreprinderi	3000
	3.1.3.	Dezvoltarea infrastructurii locale pentru hidro-electricitate	PNDR, Axa 3, Măsura 312 Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi	Micro-întreprinderi	3000

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 2:

Întărirea infrastructurii pentru a deveni un pilon pentru dezvoltarea economică

Politica 4.

Reducerea disparităților teritoriale prin îmbunătățirea infrastructurii sociale în mediul rural

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
4.1. Îmbunătățirea utilităților și a serviciilor sociale în zonele rurale băcăuane	4.1.1.	Reabilitarea infrastructurii de asistență socială pentru copiii instituționalizați	POR, Axa 3, cod 05	Consiliile locale, Consiliul Județean	2000
4.2. Reducerea disparităților în ceea ce privește infrastructura educațională în mediul rural	4.2.1.	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii educaționale	POR, Axa 3, cod 06	Consiliile locale, Consiliul Județean	2000
	4.2.2.	Construirea și modernizarea facilităților sportive	Guvernul României	Consiliile locale, Consiliul Județean	3000

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 3:

Stimularea dezvoltării economice a mediului rural băcăuan prin întărirea capacității administrative a autorităților publice locale

Politica 1.

Susținerea antreprenoriatului prin informatizarea administrației publice locale

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.1. Program privind extinderea rețelelor broadband la nivelul tuturor localităților județului pentru dezvoltarea cu mijloace electronice a serviciilor publice și creșterea interesului mediului de afaceri în realizarea de investiții în mediul rural	1.1.1.	Extinderea infrastructurii broadband în mediul rural băcăuan	POSCCE, Axa 3: TIC pentru sectorul public și privat	Consiliul Județean	2500
1.2. Crearea de competențe în utilizarea tehnologiilor informaționale	1.2.1.	Organizarea de cursuri de formare pentru administrația locală în domeniul IT	PODCA, Axa 2, Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu accentul pus pe descentralizare	Consiliul Județean, Asociații de Dezvoltare Intercomunitară	100
1.3. Introducerea de metode moderne de management și marketing public	1.3.1.	Informatizarea unitară a autorităților locale pentru eficientizarea serviciilor locale	POSCCE, Axa 3: TIC pentru sectorul public și privat	ADI-uri	5000

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 3:

Stimularea dezvoltării economice a mediului rural băcăuan prin întărirea capacității administrative a autorităților publice locale

Politica 2.

Stimularea atragerii investițiilor la nivel local prin întărirea relațiilor instituționale cu mediul de afaceri

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
2.1. Crearea de structuri de sprijinire a afacerilor și modificarea de proceduri instituționale pentru încurajarea antreprenoriatului	2.1.1.	Delegarea unor departamente/funcțional pentru menținerea relațiilor cu comunitatea de afaceri și cultivarea relațiilor cu potențialii investitori	Fonduri proprii	ADI-uri	10
	2.1.2.	Realizare centre de afaceri în mediul rural	PNDR Axa 4, GAL-uri	ADI-uri	300
	2.1.3.	Crearea de birouri/ghișee unice pentru avizele necesare proiectelor europene	PO DCA	Consilii locale	100

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 3:

Stimularea dezvoltării economice a mediului rural băcăuan prin întărirea capacității administrative a autorităților publice locale

POLITICA 3.

Implicarea administrației publice în procesul de renovare a spațiului rural băcăuan

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
3.1. Facilitarea accesului investitorilor	3.1.1.	Strategia județeană de infrastructură de transport logistic pentru creșterea competitivitatii economice	PO DCA	Consiliul Județean	50

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 3:

Stimularea dezvoltării economice a mediului rural băcăuan prin întărirea capacității administrative a autorităților publice locale

POLITICA 4.

Dezvoltarea capacității administrației publice de a governa VERDE

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
4.1. Reducerea consumurilor energetice în instituțiile publice și informarea resurselor umane privind utilizarea resurselor energetice regenerabile	4.1.2.	Campanie de informare și conștientizare a administrației publice și cetățenilor - APL guvernează VERDE	POS MEDIU	Consilii locale	50

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 3:

Stimularea dezvoltării economice a mediului rural băcăuan prin întărirea capacității administrative a autorităților publice locale

Politica 5.

Susținerea politicilor publice dezvoltate la nivelul administrației publice

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
5.1. Întărirea capacității administrației publice de a elabora politici publice cu impact asupra mediului de afaceri	5.1.1.	Elaborarea unei strategii fiscale și crearea unor standarde referențiale în materie de fiscalitate	PO DCA	Consiliile locale, Consiliul Județean	50
	5.1.2.	Creșterea eficienței și eficacității politicilor publice cu impact asupra dezvoltării economice prin formarea profesională a funcționarilor publici	PO DCA	Consiliile locale, Consiliul Județean	50

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 4:

Dezvoltare durabilă și egalitate de șanse

POLITICA 1.

Dezvoltarea sustenabilă a fondului forestier și sprijinirea deținătorilor de terenuri forestiere în vederea gestionării durabile a acestora

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
1.1. Încurajarea asocierii proprietarilor de păduri private și a agenților economici din exploatarea, transportul și prelucrarea lemnului, în organizații profesionale sau patronale	1.1.1.	Consiliere și consultanță pentru asocierea proprietarilor de păduri private precum și a agenților economici din exploatarea, transportul și prelucrarea lemnului, în organizații profesionale sau patronale	PNDR, axa 1, Măsura 111	Proprietari de păduri, întreprinzători	200
1.2. Educarea și conștientizarea proprietarilor de păduri (dobândirea conștiinței forestiere) în vederea asigurării gospodăririi durabile a pădurilor coroborat cu valorificarea superioară a resurselor forestiere și creșterea procentului de păduri la nivel național	1.2.1.	Campanie de informare și conștientizare privind gospodăria durabilă a pădurilor, conservarea biodiversității și protecția mediului	PNDR, axa 1, Măsura 111, Fondul de Mediu	Camera agricolă	200

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 4: Dezvoltare durabilă și egalitate de șanse

Politica 2.

Valorificarea resurselor energetice regenerabile

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
2.1. Dezvoltarea de programe educaționale privind protecția mediului și dezvoltarea durabilă prin promovarea energiilor verzi	2.1.1.	Campanie de promovare pentru creșterea eficienței energetice, a economiei de energie și utilizarea energiilor neconvenționale ca surse alternative	Fonduri proprii și nerambursabile	Ong-uri	5
2.2. Dezvoltare durabilă prin utilizarea energiilor verzi	2.2.1.	Achiziție de echipamente pentru utilizarea energiilor verzi	Fondul de Mediu	IMM-uri	100
2.3. Dezvoltarea de instrumente pentru stimularea producției de energie din surse regenerabile.	2.3.1.	Încheierea de parteneriate public-private pentru utilizarea de energii neconvenționale/producția de energie din surse regenerabile utilizate în edificiile de utilitate publică	Fonduri proprii și nerambursabile	Consilii locale Mediul privat	300

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 4:

Dezvoltare durabilă și egalitate de șanse

Politica 3.

Valorificarea potențialului natural drept valoare adăugată a obiectivelor turistice

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
3.1. Prevenirea inundațiilor și a alunecărilor de teren	3.1.1.	Realizarea de lucrări pentru ecologizarea și reîmpădurirea zonelor cu risc ridicat de inundație și alunecare de teren	POS Mediu Axa 5- Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc	Consiliul Județean, Direcția Silvică, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Ong-uri	2000
	3.1.2.	Asigurarea respectării normelor în vigoare privind protecția mediului	Fonduri proprii și nerambursabile	Consiliul Județean, Direcția Silvică, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Ong-uri	30
3.2. Reabilitarea fostelor zone industriale prin reducerea impactului poluării	3.2.1.	Lucrări de gospodărire a rețelei hidrografice	Fondul de mediu	Consiliul Județean, Consilii locale	2000
	3.2.2.	Crearea unui sistem integrat pentru prevenirea și controlul integrat al poluării	Fondul de mediu	Consiliul Județean, Consilii locale	2000

OBIECTIV STRATEGIC ORIZONTAL 4:

Dezvoltare durabilă și egalitate de șanse

Politica 4.

Protejarea cadrului natural pentru un mediu de viață sănătos

Programe	Cod proiect	Titlu proiect	Sursa de finanțare	Instituții implicate	Valoare estimată proiect (mii euro)
4.1. Realizarea unei campanii de conștientizare cu privire la impactul activităților economice, inclusiv a turismului asupra mediului înconjurător	4.1.1.	Realizarea unei campanii pentru conștientizarea impactului negativ posibil al activităților economice, inclusiv a turismului, asupra mediului înconjurător	POS MEDIU DMI 4.1. Dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de management în vederea protejării biodiversității și Natura 2000	Consiliul Județean, Direcția Silvică, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Ong-uri	100
	4.1.2.	Realizarea unui ghid de bune practici destinat actorilor turistici din mediul rural băcăuan	Fonduri proprii și nerambursabile	Ong-uri	20
4.2. Dezvoltarea unor programe educaționale privind eficiența energetică și folosirea sustenabilă a energiei pentru populația rurală	4.2.1.	Promovarea utilizării energiilor regenerabile în rândul copiilor și tinerilor	POS MEDIU Axa 4	Ong-uri	200
	4.2.2.	Stimularea voluntariatului privind colectarea selectivă a deșeurilor	POS MEDIU Axa 4	Ong-uri, Consilii locale	200

ANEXE

Anexa 1. Studiul 1 - „Identificarea nevoilor specifice managerilor și angajaților din mediul rural al județului Bacău”

Studiul 1 - „Identificarea nevoilor specifice managerilor și angajaților din mediul rural al județului Bacău” este o cercetare bazată pe chestionar care presupune interacțiunea directă cu populația investigată. Metoda utilizată pentru obținerea informațiilor a fost ancheta. Având în vedere faptul că studiul vizează două grupuri țintă, manageri și angajați s-au realizat două anchete cu două chestionare diferite. Studiul s-a desfășurat în 85 unități administrativ-teritoriale, respectiv 485 sate din județul Bacău, arie în care s-au aplicat un număr de 2000 chestionare (500 de chestionare aplicate managerilor și 1500 de chestionare aplicate angajaților). Prelucrarea informațiilor obținute în urma cercetării au conturat profilul managerilor și angajaților din mediul rural băcăuan.

IPOTEZELE CERCETĂRII:

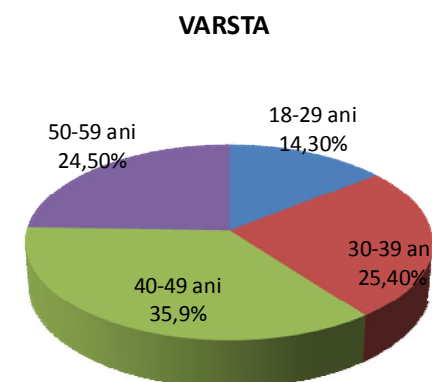
Etapa esențială în realizarea studiului, presupune elaborarea unor explicații plauzibile care să orienteze întreaga activitate de cercetare. În consecință am elaborat următoarele ipoteze cu privire la nevoile specifice **managerilor** din mediul rural al județului Bacău:

1. Profilul de vârstă al managerului se situează între 40-49 ani.
2. Inițierea și gestionarea unei afaceri depinde de o serie de factori precum: vârsta, nivelul studiilor, experiența managerului și factori de mediu extern: dificultăți în desfacerea propriilor produse, acces dificil la credite, lipsa forței de muncă calificate, dificultăți întâmpinate în asigurarea materiilor prime.
3. Interesul pentru dezvoltarea afacerii se orientează spre domenii precum comerțul, agricultura și serviciile.

4. Interesul pentru dezvoltarea personală este influențat de nivelul studiilor managerului.
5. Potențialul de dezvoltare a afacerii scade odată cu vechimea acesteia, tehnicile de dezvoltare fiind depășite.
6. Nevoia de a primi sprijin în dezvoltarea afacerii scade proporțional cu experiența pe care au dobândit-o managerii.
7. Decizia de a crea noi locuri de muncă este influențată de factori de mediu economic extern (dificultăți în desfacerea produselor proprii, acces dificil la credite, mediu economic nefavorabil), de forma de încadrare juridică a întreprinderii și de evoluția afacerii.
8. Creșterea economică înregistrată la nivelul afacerii motivează managerul în sensul dezvoltării sale profesionale și a dezvoltării afacerii.
9. Factorii care influențează intenția de a adera la o asociație patronală sunt nivelul de pregătire, experiența profesională dobândită și vârsta.

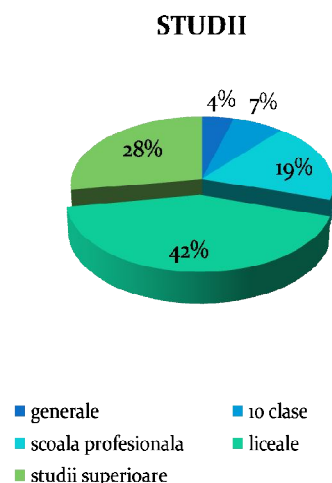
Variabile socio-demografice

1. **Vârsta.** Segmentul de vârstă cu ponderea cea mai mare este cel de 40 - 49 ani. Ținând cont de perioada în care o persoană poate fi activă în muncă din punct de vedere legal, observăm că un procent semnificativ îl dețin persoanele cu vârsta peste 35 de ani, managerii ocupă această funcție în special în a doua jumătate a acestei perioade, când deja

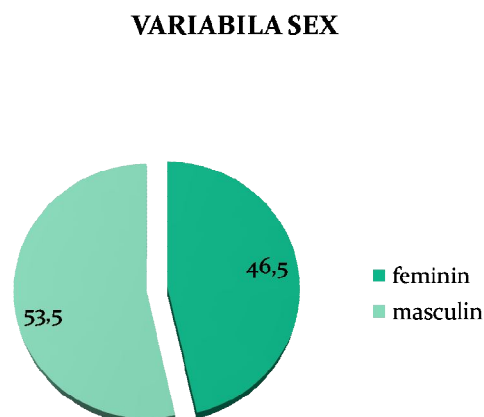

au acumulat experiență. Acest lucru validează ipoteza: "Profilul de vârstă al managerului se situează între 40 - 49 ani."

2. Studii. Ponderea cea mai mare o are segmentul cu studii liceale: 42,5%, și studii superioare 27,6%. Se poate observa însă că managerii au ca nivel de pregătire mediu și peste mediu, absolvenți de liceu și studii superioare.

3. Sex. Ponderea cea mai mare o au respondenții de sex masculin 75,1%. Procentul persoanelor de sex masculin care ocupă o funcție de conducere este cu mult mai mare decât cel al persoanelor de sex feminin, acest lucru se poate corela cu faptul că din punct de vedere al repartizării pe sexe la nivelul populației din mediul rural al județului Bacău, persoanele de sex masculin dețin o pondere mai mare și cu faptul că în mediul rural este

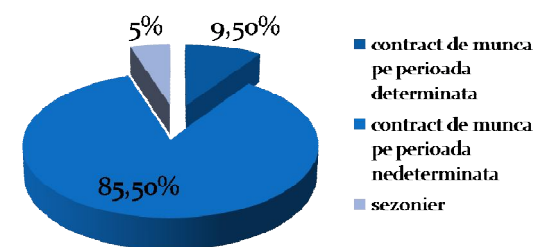
utilizat în continuare modelul tradițional în care bărbații se ocupă de suținerea financiară a familiei, iar femeile de gospodărirea locuinței.

4. Experiența profesională.

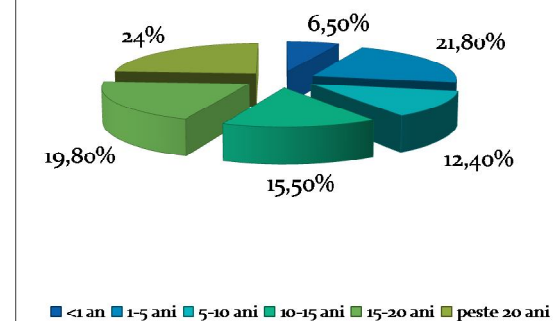
S-a identificat nivelul experienței profesionale, vechimea medie în muncă fiind între 3 și 15 ani și majoritatea angajaților având între 1 și 3 ani vechime la actualul loc de muncă, aceste aspecte ce încep să contureze profilul angajatului și al angajatorului. La momentul finalizării studiului o treime dintre respondenți desfășoară o activitate care nu corespunde calificării pe care o au în prezent, însă aceștia fie doresc să se recalifice, fie intenționează să își schimbe locul de muncă pentru a desfășura o activitate conform calificării.

În consecință, este evidentă nevoia de formare, principalul domeniu de interes fiind construcțiile. Majoritatea respondenților sunt angajați cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată.

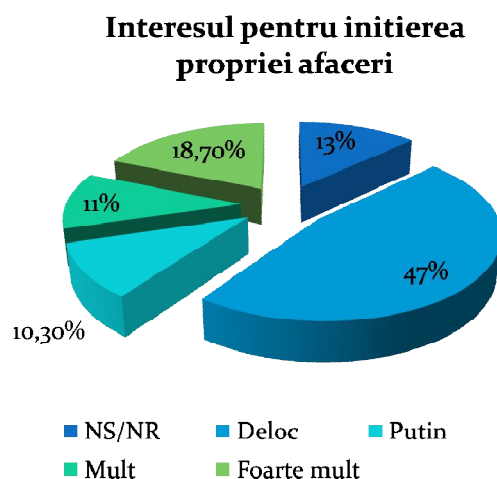
Relatii de munca cu angajatorul

Vechime in campul muncii

5. Interesul pentru inițierea propriei afaceri. Domeniile de activitate în care lucrează nagajații din mediul rural sunt comerțul și serviciile. În urma analizei grupului țintă a fost evidențiată și nevoia de informare și consultanță în special cu privire la domeniul spre care să se reorienteze sau oamenii în care angajații ar putea să-și inițieze afaceri de succes. O nevoie de forță de muncă calificată s-a înregistrat în domeniul construcțiilor, iar în ce privește consilierea pentru dezvoltarea unei afaceri aceasta este necesară fiindcă persoanele care au această intenție nu sunt la curent cu evoluția mediului economic, deși sunt interesați de dezvoltarea unei afaceri în agricultură, respondenții ar trebui orientați spre dezvoltarea unor afaceri în domenii non agricole. Deși există un potențial ridicat pentru dezvoltarea afacerilor în turism, acesta este foarte puțin valorificat.

Concluzii. Persoanele tinere cu o vechime mai mică sunt interesate să se perfecționeze.

Un alt aspect este și faptul că nu mai este nevoie de forță de muncă în domeniul pentru care sunt calificați și sunt nevoiți să se recalifice pentru a-și păstra locul de muncă. Corelând acest aspect cu studiul realizat la nivelul managerilor care conduc o afacere în mediul rural al județului Bacău, observăm că aceștia nu sunt dispuși să facă noi angajări și preferă să recalifice angajații actuali. În aceste condiții angajații care lucrează într-o unitate angajatoare care își va schimba profilul de activitate, vor fi obligați să se recalifice dacă doresc să își păstreze locul de muncă.

Astfel identificăm două nevoi majore ale managerilor și angajaților: nevoia de informare, deoarece aceștia nu au calificare în domenii în care este nevoie de forță de muncă calificată, și nevoia de consiliere, fiindcă angajații nu s-au orientat în funcție de cerințele pieței forței de muncă în momentul în care au decis să se califice într-un domeniu în care nu mai există ofertă de locuri de muncă. Doar 44, 40% dintre respondenți sunt dispuși să apeleze la cursuri de recalificare profesională. Dorința de recalificare a angajaților este puternic influențată de nivelul studiilor, se menține crescută în rândul persoanelor scu studii medii, unde este identificată nevoia de perfecționare, însă este influențată nefavorabil cu cât angajații înaintează în vârstă.

Interesul manifestat pentru inițierea propriei afaceri este influențat de vârsta respondenților și de nivelul studiilor, angajații cu studii medii și peste medie sunt mai interesați de dezvoltarea unei afaceri.

Un segment interesant este cel al persoanelor care sunt angajate cu contract de muncă sezonier. Acestea nu sunt interesate să se califice pentru activitatea pe care o desfășoară în

prezent însă manifestă un interes crescut pentru dezvoltarea unei afaceri.

Anexa 2. Studiul 2 - „Identificarea problemelor în domeniile formării, ocupării și incluziunii sociale specifice persoanelor neocupate din mediul rural al județului Bacău”

Studiul 2. Identificarea problemelor în domeniile formării, ocupării și incluziunii sociale specifice persoanelor neocupate din mediul rural al județului Bacău a fost realizat folosind ancheta prin chestionar. Aceasta s-a desfășurat pe aria a 85 comune din județul Bacău în care s-au aplicat un număr de 7500 de chestionare, o condiție minimă impusă fiind aceea de a aplica minimum 15 chestionare pe unitate administrativ-teritorială și un grad de acoperire de minim 80 % din sate/unități administrativ-teritoriale. La finalul prelucrării și analizei datelor s-au identificat caracteristici de bază ale eșantionului studiat, conturându-se profilul persoanei neocupate din mediul rural al județului Bacău.

IPOTEZELE CERCETĂRII :

În vederea orientării activității de cercetare au fost elaborate următoarele ipoteze :

- *Profilul de vârstă al persoanelor neocupate este: 30-39 ani*
- *Gradul de neocupare este influențat de nivelul studiilor.*
- *Activitatea persoanelor neocupate din județul Bacău are preponderent caracter agricol și se desfășoară în propria gospodărie.*
- *Interesul pentru formarea profesională este influențat de nivelul studiilor și vârsta respondenților.*
- *Interesul pentru dezvoltarea propriei afaceri este manifestat de persoanele cu studii medii și peste medie.*

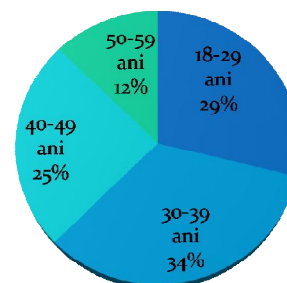
- *Dorința de recalificare profesională este specifică persoanelor care dețin o calificare pentru care în prezent nu mai există ofertă pe piața locurilor de muncă.*

Variabile socio-demografice

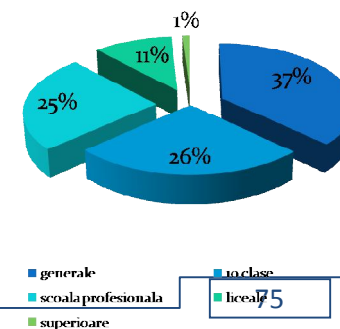
1. Vârsta/Studii

În urma analizei variabilelor socio-demografice s-au identificat informații de bază ale grupului studiat și s-a realizat conturarea profilului persoanei neocupate din mediul rural al județului Bacău. Acesta este de sex masculin, are vârsta între 30 și 39 de ani și a absolvit studii generale, școală profesională sau 10 clase. Cu toate acestea nu apar diferențieri în funcție de sex, deși persoanele de sex feminin dețin o pondere mult mai mică, profilul lor este similar cu cel al persoanelor de sex masculin.

Variabila Varsta

Studii

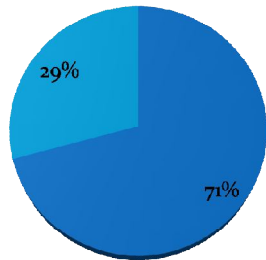

Statutul pe piața muncii

Persoanele neocupate din mediul rural își desfășoară activitatea în propria gospodărie, iar *activitatea desfășurată are caracter preponderent agricol*. Persoanele neocupate dețin în medie sub 1 hectar de suprafață agricolă cultivată cu cereale.

Tipul activității prestate

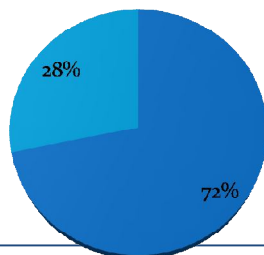
■ agricol ■ neagricol

Respondenții sunt majoritatea în căutarea unui loc de muncă, nu au o sursă sigură de venituri și deși nu au lucrat niciodată nu sunt dispuși să se deplaseze în altă localitate pentru a desfășura o activitate remunerată.

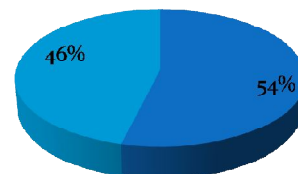
Cautare loc de munca

■ caută ■ nu caută

Profesie

■ Nu ■ Da

Pondere mare a persoanelor fără o sursă de venit este relaționată și cu numărul crescut (53,8%) de respondenți care nu au în acest moment o profesie sau calificare. 51% din persoanele care au participat la anchetă doresc să urmeze în perioada următoare un curs de calificare/recalificare. Procentul celor interesați să își inițieze propria afacere este unul foarte mic de 15.5%.

Concluzii

- *Agricultura este domeniul de bază* în mediul rural, acesta este principalul motiv pentru care majoritatea persoanelor neagajate își desfășoară activitatea în acest domeniu.
- În urma analizei grupului țintă a fost evidențiată *nevoia de informare și consultanță* în special cu privire la domeniul spre care să se orienteze/reorienteze sau domenii în care persoanele neocupate ar putea să-și inițieze afaceri.
- O altă nevoie specifică grupului analizat este aceea de *oferire și creare de locuri de muncă* în mediul rural și de *orientare* a persoanelor neocupate către aceste noi locuri de muncă. Pentru o eficientizare a activităților agricole și pentru a genera o productivitate mai mare persoanele neocupate au nevoie de *consiliere* în acest domeniu.

- Persoanele tinere cu o vechime mai mică sunt interesate să se perfecționeze. Pentru aceste persoane este necesar să se găsească soluții pentru recalificare sau continuarea studiilor.
- Astfel identificăm două nevoi majore ale grupului țintă: *nevoia de informare*, deoarece aceștia nu au calificare în domenii în care este nevoie de forță de muncă calificată sau nu dețin nicio calificare în prezent, și *nevoia de consiliere*, fiindcă persoanele neocupate nu s-au orientat în funcție de cerințele pieței forței de muncă în momentul în care au decis să se califice într-un domeniu în care nu mai există ofertă de locuri de muncă.
- Instabilitatea din punct de vedere economic și lipsa informației determină la nivelul persoanelor neocupate o lipsă de încredere în propriile forțe, aceștia considerându-se incapabili pentru a se angaja, preferând să desfășoare o activitate în propria gospodărie care să asigure un trai de subzistență. De asemenea lipsa calificării, lipsa studiilor influențează această decizie.
- Meșteșugurile tradiționale nu sunt suficient cunoscute și valorificate. *Încurajarea, sprijinirea practicării meșteșugurilor tradiționale* generează noi locuri de muncă și implicit câștiguri suplimentare. În plus, aceste activități trebuie încurajate și din perspectiva conservării patrimoniului cultural al satului.
- La analiza grupului țintă, pe regiuni geografice s-au observat procente aproximativ egale pentru fiecare regiune față de cele obținute pentru analiza intrugului grup. Acest lucru demonstrează faptul că atât caracteristicile cât și nevoile grupului țintă se regăsesc pentru toate regiunile geografice ale județului Bacău analizate.

Anexa 3. Analiza diagnostic a spațiului rural din județul Bacău

1. Analiza resurselor umane (populație și fenomene demografice, piața forței de muncă)

Profil demografic

În ultimele decenii, ca urmare a evoluției oscilante a natalității, mortalității, migrației, populația județului Bacău a înregistrat tendințe diferite de creștere. Astfel, până la recensământul din anul 1992 aceasta a crescut neîntrerupt, după aceea scăzând atât la datorită reducerii natalității, cât și soldului migratoriu negativ. Deși soldul, sporul natural a fost pozitiv față de marea majoritate a județelor care s-au confruntat cu un sold negativ, acesta a fost din ce în ce mai mic, ceea ce a condus la o scădere a populației cu 4,19% față de anul 1992. Tendințele au fost diferite, mediul urban înregistrând o scădere cu 12,12%, iar ruralul o creștere cu 3,8%, aceasta urmare a efectului ambilor factori: natalitatea și migrația internă, ambii în favoarea mediului rural.

Populația județului a scăzut cu **34.636 persoane**, de la **752.761 populație stabilă la 1 iulie 2000, la 718.125 populație stabilă la 1 iulie 2008**. Scăderea populației județului Bacău se încadrează în evoluția demografică de la nivel național, care se înscrie pe un trend descrescător.

Populația pe medii

La **1 iulie 2008**, în mediul rural locuiește **54,59%** din populația totală a județului Bacău, iar 45,41% locuiește în mediul urban. În intervalul **1 iulie 2000 - 1 iulie 2008** constatăm că a crescut ponderea populației rurale, de la 50,20%, la 54,59%, înregistrând o creștere cu 14.158 locuitori.

Procesul de creștere a populației care locuiește în mediul rural, comparativ cu scăderea populației care locuiește în mediul urban se datorează unor fenomene și procese demografice, cum ar fi migrația internă (soldul fiind negativ pentru urban) și rata natalității, mai mică în mediul urban (10,8 la 1000 de locuitori față de 11,4 la 1000 de locuitori în rural). Populația din mediul urban a scăzut cu 48,79 mii de locuitori.

Populația pe sexe și medii

La 1 iulie 2008 populația de sex feminin reprezintă 50,52% din totalul populației județului Bacău, din care în mediul rural se află 53,37%. Populația de sex masculin reprezintă 49,48%, din care în mediul rural se află 55,83%. Ponderea populației feminine rămâne relativ constantă față de anul 2002 (50,6%).

Proporția populației feminine în totalul populației stabile, o depășește pe cea a bărbaților. În anul 2002 se înregistra un raport de 1000 bărbați la 1024 femei.

Populația pe grupe de vârstă și medii

Urmare a scăderii natalității, structura populației pe grupe de vârstă s-a modificat începând cu 1990 în sensul reducerii populației tinere și creșterii ponderii populației adulte și vârstnice.

Din punctul de vedere demografic, grupa de vârstă cu cele mai însemnate evoluții este grupa 0-14 ani. În perioada 1990 și 2002, populația de 0-14 ani s-a redus semnificativ în toate județele regiunii și, prin urmare, s-a redus și ponderea acestei grupe în total populație.

Pentru județul Bacău conform datelor colectate în cadrul recensământului din martie 2002, populația adultă (15-59 ani) reprezintă 62% din total (Figura 1). În cadrul populației adulte, o pondere ridicată, în ordine descrescătoare o au următoarele grupe de vârstă: 30-34 ani, 15-19 ani, 20-24 ani, 25-29 ani, 45-49 ani, 40-44 ani. Din totalul populației adulte (433.067), 49% locuiește în mediul rural și 51% în mediul urban.

Populația aflată în extremele grupelor de vârstă (populația vulnerabilă), respectiv 0-14 ani (20,29%) și 65 ani și peste (12,74%) este situată în mediul rural.

Pe total județ în anul 2002, ponderea tinerilor era de 20,3%, fiind ușor mai ridicată decât ponderea populației vârstnice (18,4%). Pe acest fond al procesului de îmbătrânire a populației, raportul de dependență demografică este de 1000 vârstnici la 1004 tineri. În ceea ce privește raportul de reînnoire, în anul 2002 la 100 vârstnici reveneau 128 copii. Vârsta medie a populației este în anul 2002 de 36,5 ani, mai ridicată în rural: 37,1 ani, față de urban: 35,8 ani.

Raportul de dependență economică exprimă faptul că la 1000 de persoane de vârstă activă (15-59) revin în medie 471 persoane tinere și vârstnice. Acest raport este în anul 2002 de aproximativ 1,7 ori mai ridicat în rural față de urban.

Prin urmare, cea mai îngrijorătoare consecință a procesului de îmbătrânire a populației este creșterea „presiunii” populației vârstnice asupra populației tinere și asupra populației adulte, potențial active ceea ce afectează echilibrul bugetar al sistemelor sociale.

Mișcarea naturală a populației

Mărimea populației județului Bacău este influențată de evoluția principalelor fenomene demografice: natalitate, mortalitate, nupțialitate, divorțialitate, mortalitate infantilă, migrație etc.

Natalitatea, prima componentă a mișcării populației, a înregistrat o scădere comparativ cu anul 1998, deși în ultimii 3 ani se înregistrează o ușoară și fragilă creștere constantă pentru anii 2006, 2007 și sem. I 2008. Dacă comparăm valorile înregistrate în perioada 1.01-30.04., în anul 2008 și 2009 constatăm o scădere a numărului de născuți vii și o creștere a numărului de decese, acesta din urmă fiind influențat de creșterea populației vârstnice.

Aceste date ne determină să credem că natalitatea își menține trendul descrescător, influențată fiind de migrația externă, comportamentul reproductiv al populației, fertilitate etc.

În anul 2007, numărul de născuți vii în mediul rural este de 4483, față de 3584 în urban, influențat de faptul că rata fertilității este mai ridicată în acest spațiu față de mediul urban.

În studiul „Femeia în județul Bacău”¹, comparativ cu tendința pe țară, fertilitatea feminină în județul Bacău este mai ridicată cu aproape 7 la mie. Cu toate acestea, natalitatea a scăzut de la 19,1‰ în anul 1989 la 12,1‰ în 1996 și la 12 ‰ în primele 9 luni din anul 2000.

Rata generală de fertilitate în anul 1999 a fost mai ridicată în județul Bacău (47,3‰) decât media țării, dar mai mică față de

¹ „Femeia în județul Bacău”, InfoSTAT, nr.1/2001, pag.2

media regiunii, unde ne situăm pe locul 5. În ultimii ani, vârsta medie a mamei la naștere oscilează în jurul vârstei de 25 ani, atât în județ cât și pe țară, iar vârsta medie la prima naștere în jurul vârstei de 23 de ani, puțin mai coborâtă în mediul rural.

Într-un studiu² similar, comparativ cu tendința pe țară, în anul 2001, **fertilitatea feminină în județul Bacău (42,8‰) era mai ridicată cu 5 ‰**, cea mai fertilă fiind grupa de vârstă 20 - 24 ani (87,8‰), iar pe medii, fiind **de 1,7 ori mai ridicată în rural** (46,7‰) decât în urban (27,9‰).

Conform acestui studiu, județul Bacău este pe locul 9 în ceea ce privește rata fertilității la femei, pe primele locuri fiind: Botoșani (55,3‰), Vaslui (55,2‰) și Iași (50,7‰). Natalitatea a scăzut de la 19,1 la mie în 1989 la 12,1 la mie în 1996 și la 11,3‰ în anul 2001. Tendința la nivel de țară a fost de scădere mai accentuată, de la 19,1 la mie în 1989 la 12,1 la mie în 1996 și a continuat să scadă la 10,0‰ în anul 2001.

Vârsta medie a mamei la naștere oscilează în jurul vârstei de **25 de ani**, atât în județ cât și pe țară, fiind în ușoară creștere. Pentru anul 2001 vârsta medie pentru toate nașterile din județul Bacău era de 25,9 ani (în urban de 26,6 ani și în rural de 25,4 ani).

Vârsta medie la prima naștere se situează în jurul vârstei de **23 de ani**, puțin mai coborâtă în mediul rural și mai ridicată în urban. Cei mai mulți copii (peste 76%) se nasc în cadrul căsătoriei, dar rămân totuși **peste 23% născuți în afara căsătoriei**, din care 8 mame erau deja la al zecelea copil născut și peste (7 dintre ele fiind din mediul rural). Un număr destul de ridicat de femei necăsătorite au născut în anul 2001 un copil, fiind de la a cincea naștere în sus.

Majoritatea femeilor care au născut mulți copii aveau situații economico-sociale precare, nesigure, fiind casnice sau șomere.

Mortalitatea, ca a doua componentă a mișcării populației, a rămas relativ ridicată în județul Bacău și a înregistrat o creștere constantă în intervalul 1998-sem. I 2008.

În anul 2007 (anul pentru care avem date referitoare la mortalitate pe medii și în valori absolute), s-au înregistrat un număr de 8154 decese, din care 5120 decese în mediul rural și 4483 în mediul urban. S-au născut morți un număr de 22 copii, rata de mortalitate fiind de 2,7‰. Numărul de copii decedați în vârstă de până la un an a fost de 109 (20 față de 2006), din care 63 decese înregistrate pentru mediul rural și 46 decese în mediul urban. Rata mortalității infantile a fost de 13,5 decedați la o mie născuți vii, în creștere față de 12,8‰ cât a fost în 2006.

Rata mortalității infantile pentru mediul rural este de 7,8 decedați la o mie născuți vii, față de 5,6 decedați la o mie de născuți vii în urban. Sporul natural înregistrează aceeași traiectorie cu ceilalți indicatori demografici prezentați anterior, respectiv a scăzut progresiv devenind negativ, începând din anul 2002. Rata sporului natural este -0,1‰ în anul 2007 față de 2,3 ‰ în anul 1998.

Căsătoria continuă să se reprezinte în societatea românească în limitele tradiționale specifice modelului cultural național. Acest model se caracterizează prin universalitatea căsătoriei, ritmul destul de rapid de încheiere a căsătoriilor și celibatul definitiv scăzut, relativa precocitate a căsătoriilor, o relativă stabilitate a cuplurilor, exprimată printr-o rată moderată a divorțurilor. Constituirea uniunilor consensuale, deși a devenit mai frecventă, deține o pondere semnificativă ca formă de conviețuire a populației.

Rata nupțialității a fost de 8,8‰ în anul 2007 față de 6,6 ‰ în anul 1998. În anul 2007 s-au încheiat 6341 căsătorii, din care 3054 în urban și 3287 în rural. Mediul rural se caracterizează printr-

²<http://www.bacau.insse.ro/main.php?id=411>, InfoSTAT, nr.1-2003, pag.3

o nupțialitate mai ridicată decât mediul urban. Vârsta medie a căsătoriei este la 25 ani.

Rata divorțialității a fost de 1,94 în anul 2007 față de 2,64 în anul 1998. În anul 2007 s-au înregistrat 1399 divorțuri, din care 890 în mediul urban și 509 în mediul rural. Rata divorțialității înregistrată în anul 2007 este cea mai mică valoare din intervalul de timp 1998-2007. Pe de altă parte dacă avem în vedere datele pentru sem I 2008, constatăm o creștere a ratei divorțialității față de rata nupțialității.

Migrația internă

Profilul demografic al populației unei unități administrativ teritoriale este influențat și de fenomene precum migrația internă și emigrația.

Migrația internă determinată de schimbarea domiciliului, în anul 2007, la nivelul județului Bacău, evidențiază faptul că, fluxul migrator din urban (în rural și în urban) deține cea mai mare pondere în structura migrației. Având în vedere aceste aspecte, emitem ipoteza conform căreia populația din mediul urban are un grad mai ridicat de mobilitate. Soldul migrației în mediul urban este negativ (-2688), numărul celor plecați fiind mai mare (6702) decât al celor sosiți (4014).

În ceea ce privește mediul rural, vorbim de un sold al migrației pozitiv (1992), numărul celor sosiți în rural, fiind mai mare (7831) față de numărul celor plecați (5909). Un sold al migrației interne pozitiv pentru mediul rural, ar fi o posibilă explicație și pentru alte evoluții demografice: creșterea ponderii populației rurale în totalul populației județului, creșterea numărului de persoane vârstnice din mediul rural etc.

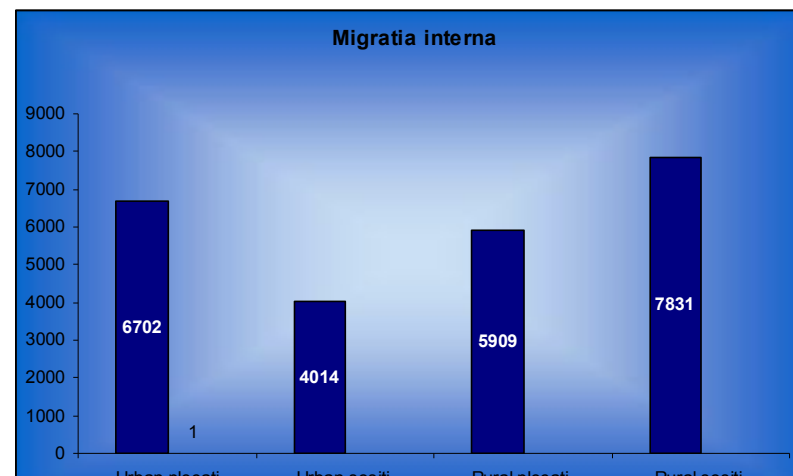

Figura nr. 14: Migrația internă determinată de schimbarea domiciliului

Proiectarea populației pe medii și sexe - orizont temporal anul 2015

Populația județului Bacău va continua să scadă până în anul 2015, cu un ritm mediu anual de (-0,13%), ceea ce echivalează cu o scădere absolută medie anuală cu puțin peste 12 mii persoane. Scăderea va fi înregistrată în ambele medii, ruralul cunoscând un ritm mediu anual mai mare de scădere (-0,14% pe an) față de urban (-0,12%). Aceasta se explică printr-un efectiv mai numeros al populației vârstnice din rural față de urban, natalitatea mai ridicată nereușind să compenseze o mortalitate mai ridicată în acest mediu.

Structura pe medii va rămâne aproximativ constantă, modificându-se doar structură pe sexe, în favoarea celui feminin. Astfel, femeile vor reprezenta în anul 2015 51,1%, ceea ce înseamnă că la 1000 de bărbați din județul Bacău vor reveni 1047 femei.

La recensământul din anul 2002, la 1000 de bărbați din Bacău reveneau 1024 femei.

Dacă la recensământul din anul 2002, cel mai mare efectiv al populației se regăsea la vârsta de 34 de ani, aceeași generație reprezintă valoarea modală și în anul 2015, dar evident la grupa de vârstă 47 ani împliniți. Este vorba de generația baby-boom a anilor 1968, efect a politicii demografice de interzicere a avorturilor.

Pe fondul menținerii unor valori scăzute ale fertilității și natalității, precum și datorită înaintării în vârstă a generațiilor, structura pe grupe mari de vârstă va continua să se modifice în sens negativ.

Va scădea ponderea populației tinere, dar va crește ponderea populației vârstnice. Vârsta medie a populației va crește de la 36,5 ani la 37,2 ani, creșterea fiind mai ridicată în rural: de la 37,1 ani la 37,8 ani față de urban: de la 35,8 ani la 36,4 ani.

Dacă pe total județ în anul 2002, ponderea tinerilor era de 20,3%, fiind ușor mai ridicată decât ponderea populației vârstnice (18,4%), se estimează în anul 2015 o pondere de 16,3% a tinerilor și de 20,4% a vârstnicilor. Se estimează o mărire a raportului de dependență demografică de la 471 la mie în 2002 la 492 la mie în anul 2015.

Scade foarte mult raportul de reînnoire a populației. Astfel, dacă în anul 2002 la 100 vârstnici reveneau 128 copii, se estimează că în anul 2015 la 100 vârstnici vor reveni doar 66 tineri.

Ponderea populației vârstnice urbane va crește ajungând la aproape 20% în anul 2015, ceea ce înseamnă o creștere cu aproximativ 40%. Acest aspect de îmbătrânire demografică a populației urbane ca urmare a diminuării bazei piramidei vârstelor și a îngroșării vârfului acesteia, va avea consecințe negative pe termen lung, fiind începutul unui dezechilibru demografic.

Mediul rural cunoaște o evoluție mai echilibrată datorită unei natalități mai ridicate pe de o parte și pe de altă parte unei mortalități mai ridicate la grupele vârstnice.

Astfel, intrările de populație în rural, prin naștere compensează în parte pierderile vârstnice prin deces. Se estimează că în anul 2015 la 991 tineri revin 1000 de vârstnici, față de 1004 tineri la 1000 vârstnici în anul 2002.

În ceea ce privește gradul de dependență economică, se estimează că în anul 2015 acesta va fi mult mai mare în mediul rural față de urban: un număr mediu de 661 persoane tinere și vârstnice la 1000 persoane adulte în mediul rural.

Proiectarea populației active a județului Bacău

Se estimează că populația activă a județului Bacău va crește până în anul 2015 cu 0,8% față de 2002. Cele mai mari creșteri se regăsesc la nivelul grupelor de vârstnicilor bătrâni (75 ani și peste) datorită creșterii efectivului de populație la aceste vârste. Astfel, în anul 2015, populația activă din grupa 75 ani și peste va fi mai numeroasă cu 34% decât cel existent în anul 2002 la aceeași grupă de vârstă. Dinamici mari se înregistrează la grupele 35-39 ani, 40-44 și 50-55 ani.

Mediul rural va înregistra o creștere a populației active, în special în grupa de vârstă 35-49 ani. Scad ponderile grupelor de vârstă de 15-29 ani (de la 30,7% la 29,7%), la 50-64 ani (de la 19,2% la 15,6%, 65 ani și peste (de la 11,5% la 9,9%) și crește ponderea populației active din grupa 30-49 ani (de la 38,6% la 44,6%).

Piața forței de muncă. Resursa de muncă

Conform datelor din Recensământul din martie 2002,³ populația activă la nivelul județului Bacău reprezintă 79,70 %, din totalul populației, din care 66,53% aparțin grupei în vârstă de muncă. În mediul rural locuiește 58,48% din populația activă, din care 45,57% aparțin grupei în vârstă de muncă. Cele mai numeroase efective ale populației active sunt cele corespunzătoare vârstelor de 34, 33 și 32 ani, la fiecare sex în parte, aceasta corespunzând de fapt generațiilor anilor 68-70, când a avut loc o explozie demografică.

Rata maximă de activitate pe total județ o găsim la vârsta de 34 ani (85%), aceasta este mai ridicată la sexul masculin (92,8% a grupele de vârstă 34, 35 și 37 ani) și mai coborâtă la sexul feminin (77,8% la vârsta de 40 ani).

Pe medii, ratele maxime de activitate se regăsesc la vârste mai mici în mediul rural (peste 95% la vârstele 28-33 ani la bărbați, și 75,1% la 38 ani la femei). În urban, maximele le vom găsi la 34 ani la bărbați (91,1%) și la 40 ani la femei (79,6%).

Diferențe mari la ratele de activitate vom regăsi pe cele două medii la grupele vârstnice. Astfel, la bărbați rata de activitate pentru grupa 60-64 ani este de 9,5% în urban și de peste 5 ori mai ridicată în rural (49,0%). Aceleași decalaje se regăsesc și la sexul feminin, ținând cont că în mediul rural, în grupele vârstnice, predomină populația feminină. Astfel, la grupa 60-64 ani în mediul urban, rata de activitate la femei este de 3,6%, iar în rural aceasta este de peste 13 ori mai mare (48,0%), iar la grupa 70-74 ani în urban rata este de 2,4%, iar în mediul rural de 35,3% fiind de aproape 15 ori mai mare.

³ <http://www.prefecturabacau.ro/portal/djs/content/activitati/pie4.htm>, publicații online InfoSTAT, o publicație a DJS Bacău.

La 75 ani și peste, doar 1,1% din femeile ce trăiesc în urban sunt active, față de 21,5% din femeile din rural.

Această situație este specifică condițiilor actuale ale țării și, mai ales ale regiunii Nord-Est, în care predomină ocuparea persoanelor în agricultură: 82,2 mii persoane (34,93%) ocupate în agricultură în anul 2002, față de 66,9 mii persoane (28,4%) ocupate în industrie în anul 2002.

Populația în afara resurselor de muncă (0-14 ani)

Populația în afara resurselor de muncă reprezintă 20,29 % din populația totală a județului Bacău, în mediul rural regăsindu-se 59,06% din populația aflată în grupa de vârstă 0-14 ani.

Populația ocupată a prezentat o tendință descrescătoare pe parcursul anilor 2002-2007. Repartizarea populației pe activități ale economiei naționale arată următoarele tendințe:

- scăderea populației ocupată în agricultură de la 82,2 mii persoane în anul 2002, la 67,3 mii persoane în anul 2007. Până în anul 2002, majoritatea populației ocupată a reprezentat-o cea din mediul rural;
- scăderea populației ocupată în industrie de la 66,9 mii persoane în anul 2002, la 51,7% în anul 2007;
- creșterea populației ocupată în comerț, construcții, transport, administrație publică, asistență socială, tranzacții imobiliare etc.;

Referitor la structura populației ocupate după statutul profesional, într-o cercetare statistică asupra forței de muncă în gospodăria⁴, a fost evidențiată o categorie ocupațională **“lucrător familial neremunerat”** care reprezenta un procent de **12,6%** din totalul populației ocupate. Această categorie de populație poate

⁴ Cercetare statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO)

deveni un grup țintă în contextul dezvoltării inițiativelor antreprenoriale în mediul rural.

Stabilitatea relativă a economiei naționale a determinat începând cu anul 2002 o scădere relativ constantă de la un an la altul, în ceea ce privește numărul mediu de salariați, de la 134.102 persoane în anul 2002 la 121.996 în anul 2008. Distribuția salariaților pe ramuri ale economiei naționale arată următoarele tendințe:

- scăderea numărului mediu de salariați din agricultură (4094 în anul 2002 la 3297 în anul 2008);
- scăderea numărului mediu de salariați din industrie, construcții, transport etc.;
- creșterea numărului mediu de salariați din administrație, sănătate și asistență socială etc.;
- în ceea ce privește numărul mediu al salariaților pe medii, situația este următoarea:
 - scade numărul mediu al salariaților din mediul urban (de la 110.413 în anul 2003, la 99.337 în anul 2008);
 - crește numărul mediu al salariaților din mediul rural de la 21.400 persoane în anul 2003, la 22.619 persoane în anul 2008. Se evidențiază o serie de localități care au valori ridicate în ceea ce privește numărul mediu al salariaților, deși în perioada analizată au înregistrat scăderi ale acestor valori: Nicolae Bălcescu, Oituz, Zemeș, Dofteana. Scăderi drastice ale numărului mediu al salariaților înregistrează Podu Turcului (de la 1.016 în 2003, la 605 în 2008) și Zemeș (de la 3.059 în anul 2003, la 1.259 în 2008). Localitățile Hemeiuș, Letea Veche, Bârsănești, Bogdănești au înregistrat o creștere semnificativă;

Populația activă neocupată (șomeri înregistrați și rata șomajului)

Numărul șomerilor înregistrați a scăzut în mod considerabil constant de la un an la altul în perioada 2002-2007. Scăderea a fost de 14.065 persoane la sfârșitul anului 2007 față de anul 2002.

Conform datelor furnizate de Agenția Județeană pentru Ocupare și Formare Profesională, numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul anului 2009 era de 21.094 persoane, cu 17.411 persoane mai multe decât în luna decembrie a anului 2008. Astfel, la sfârșitul anului 2009, rata șomajului este la nivelul județului Bacău de 8,9%, situând județul Bacău în primele 30 de locuri la nivel de țară (în luna aprilie a anului 2009, rata șomajului era în județul Bacău de 7,9%, județ situat pe locul 32 la nivel de țară).

Raportat la sfârșitul anului 2009, 47,37% șomeri se găsesc în mediul urban și 52,63% în mediul rural. Numărul de șomeri din mediul rural a scăzut în intervalul decembrie 2006 – decembrie 2007, după care a înregistrat o creștere considerabilă în intervalul 01 ianuarie – 31 decembrie 2009, cu 1.606 persoane.

Datele statistice analizate evidențiază tendința de creștere a șomajului în județul Bacău, începând din anul 2008, cauzat și de premisele crizei economice, cu valori mai ridicate în mediul rural.

În urma analizării structurii șomajului au fost identificate următoarele probleme:

- numărul relativ mare al șomerilor tineri, șomerilor de lungă durată;
- nivel scăzut de instruire a persoanelor cu vârste de peste 15 ani;
- interes scăzut din partea adulților pentru a participa la educație și formare continuă;

- ocupare scăzută în rândul romilor și persoanelor cu handicap;
- nivel scăzut de educație al șomerilor înregistrați în evidențele agenției;

Șomajul și distribuția sa pe teritoriul județului sunt în strânsă legătură cu polii de dezvoltare ai județului. Astfel, numărul cel mai mare de șomeri la nivel rural îl putem găsi în comunele limitrofe marilor orașe. Aceste comune sunt: Buhoci, Poduri, Târgu Trotuș și ținând cont de vecinătatea celor două orașe Adjud și Bârlad, putem să adăugăm Sascut și Podul Turcului. Alte localități cu număr ridicat de șomeri mai sunt Căiuți, Faraoani și Cleja.

Formarea profesională în mediul rural

În funcție de tendințele pieței muncii și solicitările angajatorilor, AJOFM-ul realizează o serie de cursuri de formare profesională pentru a veni în întâmpinarea unor grupuri țintă ce necesită sprijin pentru integrarea/reintegrarea pe piață.

Formarea profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și a celor care beneficiază de servicii gratuite se realizează prin Centrul propriu de formare profesională, care califică/recalifică/perfecționează în principal șomeri, în 19 meserii/specializări, după cum urmează: operator confecționar industrial; zidar – pietrar - tencuitor; dulgher – tâmplar - parchetar; zugrav – ipsosar – tapetar - vopsitor; fierar betonist; montator prefabricate; mozaicar - faianțar; instalator instalații tehnico-sanitare și de gaze; lăcătuș construcții metalice și utilaj tehnologic; electrician în instalații energetice; sudor; tâmplar universal; lucrător în comerț; ospătar (chelner) - vânzător în unități de alimentație; bucătar; preparator produse lactate; frizer – coafor – manichiurist - pedichiurist; operator introducere, validare și prelucrare date; contabil; inspector resurse umane. În ciuda faptului că AJOFM Bacău a efectuat, în anul 2008, un număr de 110 de deplasări în

comunități rurale în vederea înregistrării și cuprinderii în măsuri active a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă (în urma acestor acțiuni fiind înscrise în baza de date a Agenției 1.183 de persoane provenite din mediul rural) se remarcă faptul că la aceste cursuri de formare nu au participat, în anul 2008, persoane din mediul rural (altele decât șomerii) sau persoane angajate interesate să prevină șomajul, categorii pentru care nu au fost îndepliniți indicatorii din Planul de formare profesională.

În anul 2008 au fost cuprinși la cursuri 464 de șomeri proveniți din mediul rural, care au beneficiat de servicii gratuite de formare profesională, dintr-un total de 1271 de cursanți.

2. Analiza resurselor naturale și de mediu ale spațiului rural

Ecossisteme și arii protejate

În județul Bacău au fost identificate o parte din ecosistemele naturale cele mai valoroase. La data de 31.05.2004, în județul Bacău erau înregistrate un număr de 9 arii protejate situate în mediul rural: Parcul Natural Nemira, Rezervația Naturală Nemira, Rezervația Naturală Săraria Slănic, Rezervația Buciaș, Rezervația Naturală Arsură, Aria de Protecție Specială Avifaunistică Lacul Lilieci, Aria de protecție Specială Avifaunistică Lacul Galbeni, Aria de Protecție Specială Avifaunistică Lacul Răcăciuni, Aria de Protecție Specială Avifaunistică Lacul Berești.

Față de peisajul variat al reliefului, de bogăția florei și faunei, județul Bacău dispune de prea puține rezervații naturale ocrotite.

- **Parc dendrologic - Hăghiac**, (pe valea Doftanei la 13 km nord – vest de Târgu Ocna și 3 km vest de Doftana), rezervație forestieră ce cuprinde numeroase specii de plante, în special

arbori: pinul Oriental, originar din China, Coreea, Japonia (întâlnit foarte rar în Europa);

- **Pădurea - Slănic Moldova**, rezervație forestieră (571 ha);
- **Poiana sărării - Târgu Ocna**, rezervație botanică;
- **Stejar - Borzești**, arbore secular ocrotit de lege. După tradiție, domnitorul Ștefan cel Mare (1457-1504) s-a născut și și-a petrecut copilăria la Borzești;
- **Rezervația forestieră situată pe Pârâul Alb** – afluent al Așăului, reprezentând un arboret vechi, format din pin silvestru, molid, brad și fag;
- **Parcul natural Nemira** cuprinde habitate naturale nederanjate, păduri de molid și pajiști subalpine, pesteri;
- **Codrul Runc** veche pădure de carpen și fag în care se găsește un arbore îngemănat prin concreșterea a două specii diferite de fag: fagul obișnuit și cel oriental;
- **Dealul Perchiu** este acoperit cu păduri specifice silvestepei și circa 600 de plante cu flori, multe rare în țară;
- **Parcul dendrologic Hemeiuș** cuprinde peste 500 de specii lemnoase din care 50 sunt exotice,
- **Parcul dendrologic Doftana** cuprinde aproximativ 70 de specii lemnoase din care 50 sunt exotice.

Ecosistemele forestiere

Definiția fondului forestier se regăsește chiar în primul articol al Codului silvic – Legea nr. 26/1996, al cărui conținut îl redăm textual: „Pădurile, terenurile destinate împăduririi, cele care servesc nevoile de cultură, producție ori administrația silvică, iazurile, albiile pâraielor, precum și terenurile neproductive, incluse în amenajamentele silvice, în condițiile legii, constituie indiferent de natura dreptului de proprietate, fondul forestier”.

➤ **Mărimea fondului forestier** În ce privește răspândirea fondului forestier la nivelul județelor se constată că aceasta este neuniformă. Județul Bacău se numără printre județe bogate în fond forestier. Suprafața fondului forestier al județului Bacău este de 275.489 ha., situându-se pe locul 6 pe țară, în ce privește procentul de împădurire ocupă locul 10 pe țară cu 42,2%⁵. La fiecare locuitor revine câte 0,37 ha., cu mult peste media pe țară.

Județul Bacău se numără printre județele cu cea mai puternică dezvoltare a sectorului silvic din Regiunea Nord-Est, după Suceava și Neamț. Alături de aceste județe deține cel mai mare volum de masă lemnoasă pus în circulație la nivelul regiunii.

Suprafața totală administrată de Direcția Silvică Bacău este de 242.440 ha (din care 98,1% acoperită cu pădure). Această suprafață se află răspândită relativ neuniform pe cele trei mari grupe de relief ale județului - câmpie, deal, munte - un procent însemnat aflându-se în zona montană (44 %) ⁶. Pe ansamblul județului Bacău, pădurile ocupă 40,4% din suprafața totală. Repartizarea geografică pe trepte de relief a pădurilor este de 44 % în zona de munte, 43% în zona de deal - podiș și 13 % câmpie - lunci, generând o energie de relief cuprinsă altitudinal între 1.664 m (Vf. Grindusu - Ocolul Silvic Agăș) și 95 m (Lunca Siretului) ⁷.

➤ **Distribuția pădurilor**

Distribuția pădurilor pe etaje fitoclimatice se caracterizează prin aceea că 87% din suprafața totală a pădurilor este concentrată în 5 etaje fitoclimatice, respectiv cele din zona montană și deluroasă.

⁵ Capitalul natural-antropic al județului Bacău în perspectiva elaborării strategiei de dezvoltare durabilă

⁶ Site-ul Direcției Silvice Bacău

⁷ Idem

În zonele greu accesibile există arborete naturale, pluvienne, de mare valoare ecologică. În zona de deal (43%) pădurile sunt formate în principal din gorunete, fâgete, gârnițete și amestecuri ale acestora.

Ponderea pădurilor este foarte scăzută în regiuni de câmpie, acolo unde se resimte acut efectul exceselor climatice, în special cel al secetelor puternice. Etajul pădurilor de molid ocupă culmile mai înalte din nord-vestul județului. În masivele Sandru-Nemira se găsesc câteva endemisme (Rubus acnensis, Rubus Măgurensis, Hieracium levicaule) și o varietate europeană, element armeano-caucazian, saxifraga eymbalaria varietatea eucymbalaria. Munții sunt acoperiți cu întinse păduri de amestec (fag, brad, molid); pe gresii apar păduri de pin (Pinus silvestris). Pajiștile montane secundare sunt extinse pe suprafețe mici, deoarece pădurile sunt în general compacte. Un areal al molidurilor se află în bazinul superior al Troțușului iar al doilea în munții Nemira. La nivelul inferior al etajului apar specii precum: paltinul, zădă, fagul, coacăzul de munte și afinul.

În zona montană, subcarpatică și de podiș, cu relief variat, cu nuanțe climatice diferite sunt două subetaje ale pădurilor amestecate de rășinoase și fag și al gorunetelor. Subetajul pădurilor amestecate de rășinoase și fag are o mare extindere, ocupând cea mai mare parte a zonei montane. Pădurile sunt alcătuite din fag, brad, scoruș, paltin, pin, ulm de munte, mesteacăn, plop tremurător, salcie căprească etc. Inversiile termice creează și inversiuni de vegetație. Subetajul gorunetelor ocupă relieful cel mai coborât din cadrul etajului fitoclimatic. Pădurile din bazinul depresionar Onești, al Tazlăului inferior și din Colinele Tutovei aparțin acestui subetaj și sunt alcătuite din gorunete; iar uneori se prezintă sub formă de șleauri. Aceste păduri conțin: specii numeroase – alun, gherghinar, corn, sânger, șoc, porumbar,

măceș etc. În zona subcarpatică se găsesc gorunete care alternează cu fâgetele și pajiștile secundare. În colinele Tutovei sunt frecvente șleaurile de deal cu gorun, stejar, tei, jugastru, carpen, iar pe culmile mai înalte fâgete, fâgete-carpinete și pajiști secundare puternic modificate.

Pajiștile sunt alcătuite din diferite specii de pășuri și multe specii de plante cu flori. Silvestepa se întinde pe o suprafață restrânsă în sud-estul județului și este alcătuită din pajiști secundare și terenuri agricole.

Vegetația luncilor. Ariile cele mai întinse cu o astfel de vegetație se găsesc în lunca Siretului și a Bistriței. Caracteristicile sunt sălciile, plopii, aninul roșu, covorul ierbos alcătuit din rogoz, troscot, limbariță, firuță, timoftică, trifoi etc.

Biodiversitatea ecosistemului forestier al județului:

- număr de specii - 1839
- număr specii arbustive - 90
- număr specii erbacee - 1749
- număr tipuri de pădure - 40
- număr tipuri de stațiuni - 8

De asemenea se observă gruparea fondului forestier în zona de centru-vest a județului, circa 70 – 80%, pe valea Troțușului și a afluenților Slănic, Oituz, Cașin și Asău.

➤ **Compoziția pădurilor - compoziția pe specii**

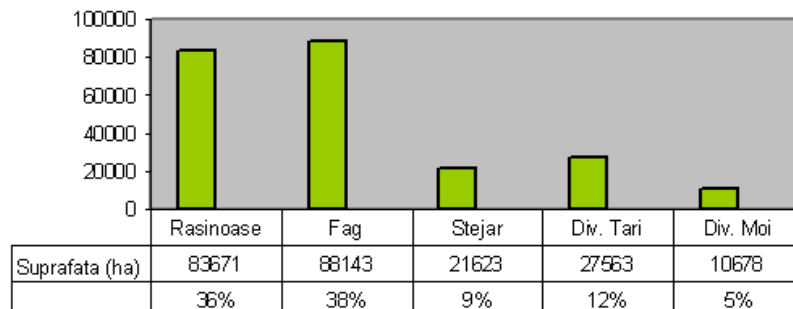
Acest indicator este deosebit de important, deoarece cunoașterea fondului forestier sub aspectul compoziției pe specii oferă informații utile asupra unor elemente, cum sunt:

- structura producției lemnoase pe sortimente;
- valoarea economică a producției lemnoase;

- volumul acestei producții;
- profilarea în timp a industriei de prelucrare a lemnului.

Din punct de vedere structural, în compoziția pădurilor proprietate publică a statului, o pondere însemnată o dețin rășinoasele și fagul (74 %), rezultanta directă a concentrării suprafețelor păduroase în zona montană și de dealuri înalte a județului.

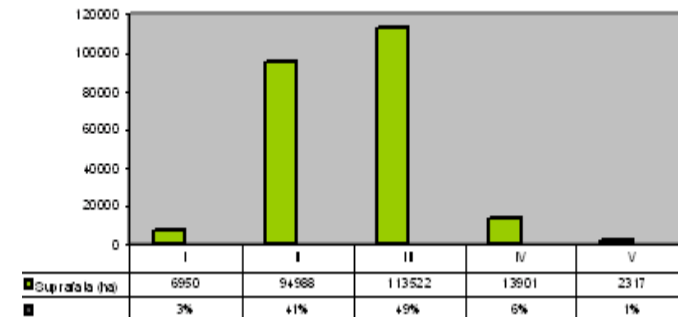
Compoziția pădurilor administrate de D.S. Bacău

➤ Structura pe clase de producție

Cu mici excepții productivitatea pădurilor administrate de Direcția Silvică Bacău reflectă într-o anumită măsură bonitatea stațională, 90% din arborete fiind de productivitate mijlocie. Există posibilitatea ca prin aplicarea principiilor gestionării durabile a pădurilor și a unor tehnici adecvate să se poată ajunge la o mai bună corelație între potențialul stațional și clasa de producție a arboretelor.

Structura claselor de producție

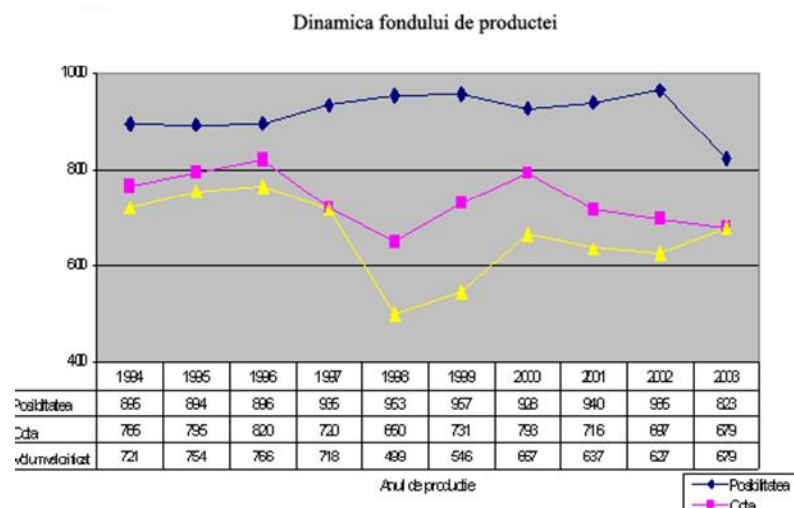

➤ Productivitatea.

Creșterea curentă medie anuală este de 6,9 mc/ha, volumul mediu fiind de 260 mc/ha.

➤ Posibilitatea pădurii

Dacă la nivelul anului 1990, posibilitatea pădurilor administrate de Direcția Silvică Bacău era de 1087 mii metri cubi, prin revizuirea amenajamentelor tuturilor ocoalelor silvice aceasta a ajuns în anul 2000 la 928 mii mc. Situația se datorează includerii, cu ocazia reamenajărilor, a unor arborete exploatabile în categoria celor cu rol special de protecție, în care sunt propuse a se executa doar lucrări de conservare. Aceste arborete sunt situate în general în zona de protecție a acumulărilor hidrologice.

➤ Accesibilitatea pădurilor

Deși, nu reprezintă un indicator de caracterizare a fondului forestier în sensul propriu al cuvântului, accesibilitatea constituie una din condițiile de bază pentru gestionarea eficientă și durabilă a pădurilor.

O zonă forestieră inaccesibilă scoate din circuitul economic resurse lemnoase și nelemnoase, uneori apreciabile, stânjenește și chiar realizarea unor lucrări silvice, creează un potențial de risc ecologic ridicat și limitează turismul și dezvoltarea economică, în zona respectivă.

Gradul redus de accesibilitate justifică în parte dezechilibrul repartiției pădurilor pe clase de vârstă, clasele exploatabile reprezentând 37% din suprafața pădurilor și 50,49 din volumul de masă lemnoasă, justifică ponderea redusă a produselor secundare prin îngreunarea operațiunilor culturale, cât și creșterea rezervelor rămase nerecoltate an de an după anul 1991, scoțând din circuit cantități mari de masă lemnoasă.

Zona montană, în care se concentrează cele mai mari resurse forestiere, este cea mai slab dotată cu căi de acces.

➤ Exploatarea pădurilor și prelucrarea lemnului

Unitățile de exploatare și prelucrare sunt concentrate în proporție de 80% pe Valea Troțușului și afluenții: Valea Slănicului, Valea Oituz, Valea Cașin și Valea Asău, restul de 20% sunt concentrate pe Valea Tazlăului și Valea Siretului. Cea mai mare pondere a agenților economici care au ca obiect de activitate prelucrarea lemnului, realizează o prelucrare primară având și o slabă dotare, neasigurând o utilizare eficientă a masei lemnoase; capacitatea de producție este foarte mică.

Ecosistemele acvatice

În cele ce urmează vor fi prezentate resursele de apă ale județului Bacău, parte componentă a bazinului hidrografic Siret, după cum urmează:

- ape de suprafață – lacuri;
- ape de suprafață – râuri;
- ape subterane

Rețeaua hidrografică a județului Bacău se înscrie printre cei mai importanți factori generatori de factori de producție, atât pentru agricultură cât și pentru turism, cu un foarte ridicat potențial ce oferă condiții optime de recreere și agrement.

1) Apele subterane. Județul Bacău dispune de bogate pânze de ape subterane. Straturile acvifere mai puțin bogate, discontinue se din Colinele Tutovei și Podișul Central Moldovenesc.

2) Râurile

Toate apele curgătoare sunt tributare **Siretului**, râu ce străbate județul de la nord la sud. Debitul Siretului la intrarea în județ este de 70 m³/s iar la ieșire de 137 m³/s. Afluentul Siretului, **Bistrița**, pătrunde pe teritoriul județului la nord de Buhuși și drenează zona de contact dintre Subcarpați și Podișul Moldovei. La est de Siret, câteva râuri străbat Colinele Tutovei și se varsă în Bârlad (Berheciul, Zeletinul, Pereschivul și Tutova).

3) Lacurile

Județul Bacău are o salbă de 11 lacuri de acumulare și un lac natural, majoritatea înșiruite pe firul râurilor Bistrița și Siret. Acestea s-au format ca urmare a amenajărilor antropice pe Siret, Bistrița, Uz, Tazlău. Mai sunt amenajate o serie de acumulări pe Berheci, Zeletin și Pereschiv. Singurul lac natural este Lacul Bălătău situat pe Izvorul Negru (afluent al Uzului); Bistrița este în totalitate amenajat din punct de vedere hidroenergetic; pe cursul său se află lacurile: Racova, Gârleni, Lilieci, Șerbănești și Bacău.

Principalele lacuri de acumulare din județul Bacău:

➤ **Acumularea Poiana Uzului**

Acumularea Poiana Uzului este amplasată pe valea râului Uz, în zona Dărmănești în amonte de localitatea Sălătruc. Bazinul

hidrografic aferent are o suprafață de 400 Kmp și se află situat în Carpații Orientali. Folosițele acestei acumulări sunt:

- alimentarea cu apă potabilă a consumatorilor de pe valea Troțușului și a orașului Bacău;
- producere de energie electrică.

➤ **Acumularea Galbeni.**

Acumularea Galbeni este amplasată pe râul Siret, imediat după confluența cu râul Bistrița și a fost pusă în funcțiune în anul 1983. Acumularea a fost construită pentru producerea de energie electrică, pentru irigații și pentru reglarea debitului pe râul Siret în perioadele de inundații sau de secetă.

➤ **Acumularea RĂCĂCIUNI**

➤ **Acumularea BEREȘTI**

➤ **Acumularea RACOVA**

➤ **Acumularea GÂRLeni**

➤ **Acumularea LILIECI**

➤ **Acumularea RĂCĂTĂU**

➤ **Acumularea HORGEȘTI**

4) Resurse exploatabile ale subsolului⁸:

➤ **Ape minerale sulfuroase și feruginoase:** Poiana Sărată, Sărată-Bacău;

➤ **Materiale de construcții:**

- **Argile:** Doftana, Măgura, Călugăra;
- **Gresii:** Ghimeș-Făget și la Est de zona Slănic Moldova
- Gresii silicioase (de tip Kliwa) întâlnite în zona Zemeș-Moinești – Târgu Ocna - Slănic. Exploatații la Biserică, Gura Slănicului și Valea Uzului;
- Gresii calcaroase (de tip Tarcău) situate pe Valea Troțușului. Totalul
- Tufuri vulcanice prezente în zonele: Clejea-Răcăciuni și Buhoci-Ruseni/Răcătău-Slobozia Nouă.

⁸ *Capitalul natural-antropic al județului Bacău în perspectiva elaborării strategiei de dezvoltare durabilă*

- Monocalcarele nu formează rezerve importante; de importanță economică ar putea fi zona Zemeș-Schitu Frumoasă și izvoarele Tazlăului Mare;
- Marne, argile și terenurile loessoide formează cuvertura acoperitoare a teraselor formate pe principalele râuri din Județ;
- **Nisipuri pentru construcții:** Cornățel, Urechești Gârleni, Orbeni
- depozitele aluvionare (pietriș, nisip/balast) situate în șesurile aluvionare

➤ **Resursele de săruri de potasiu**

Sunt mai multe zone cu resurse de săruri de potasiu. O asemenea zonă este situată la Galben – Târgu Ocna, Schitu Frumoasa-Tazlău; întreaga zonă colinară precarpatică dintre linia Schitu Frumoasa-Poduri-Târgu Ocna și Linia Sărata-Onești-Cășin constituie zonă cu zăcăminte probabile de săruri de potasiu.

➤ **Hidrocarburi fluide:** Pe teritoriul Județului Bacău resursele de hidrocarburi fluide (petrol și gaze), se grupează în patru zone foarte diferențiate ca volum al rezervelor și al forței de muncă necesară pentru valorificarea primară a acestor resurse. Aceste zone sunt: Zemeș-Moinești, Vest Tg. Ocna, Tescani, Găiceana-Glăvănești și Onișcani.

➤ **Resursele de cărbune** sunt situate aproape în totalitate în zona Comănești sub formă de zăcăminte de cărbune brun dispus în straturi la adâncimi moderate cu grosimi, uzual sub 1 m, care pot ajunge local la 2 metri. În afara acestui bazin, Județul Bacău mai înregistrează zone cu resurse de cărbuni la Căiuți, Pralea, Negoști (Troțuș) și Pârvulești (Cașin), Pralea remarcându-se printre cele mai importante rezerve față de celelalte.

Resurse culturale, muzeistice, etnografice și artistice

➤ **Muzee, case memoriale**

- **Casa Memorială „Ion Borcea” com. Racova** înființată în **1966** – cuprinde exponate ce evocă personalitatea marelui naturalist (1879-1936).
- **Muzeul Memorial „George Enescu”** – în fiecare an în luna septembrie are loc aici **Festivalul muzical „Enescu - Orfeul moldav”**;
- **Centrul Cultural „Rosetti-Tescanu-Enescu”**, a fost înălțat la 1898 de familia Tescanu.

➤ **Etnografie**

Județul Bacău este o zonă etnografică care dispune de adevărate comori de artă populară ce poartă amprenta unei puternice originalități. Principalele centre etnografice sunt: *Brusturoasa* (dulgherit, centru de țesături), *Cașin* (dulgherit, țesături din in, cânepă, lână), *Oituz* (centre de olărit și împletituri de alun), *Sălătruc* (porți din lemn sculptat).

➤ **Turismul ecleziastic**

- **Biserica - Borzești,**
- **Biserica în stil muntenesc - Cașin** (secolul al XVII-lea),
- **Mănăstirea Cașin - Cașin** (la 16 km de Onești)
- **Mănăstirea Tisa Silveștri - Secuieni**
- **Mănăstirea Bogdana - Ștefan cel Mare** ctitorie din 1670
- **Mănăstirea Răchitoasa**
- **Mănăstirea Tazlău** – („Nașterea Maicii Domnului”)
- **Biserici din lemn:** Tisa Silvestri 1723, Ciolpani 1729, Soci 1785, Scorțeni 1799.

3. Activitate economică în mediul rural

Profil economic al județului Bacău. Considerații generale

Conform datelor înregistrate la Direcția Generală a Finanțelor Publice Bacău și Oficiul Registrului Comerțului Bacău, principalele categorii de operatori economici cu activitate în anul 2009 care contribuie la realizarea indicatorilor economici ai județului sunt:

Indicatori economico-financiarți 2009	Societăți comerciale	PF, AF, ÎI	ONG	Profesii liberale	Total
Număr	10856	13719	522	1723	26820
Pondere (%)	40,28	52,05	1,45	6,22	100
Cifra de afaceri/Venit brut (mil. euro)	3479,52	45,37	31,37	21,74	3578,00
Pondere (%)	97,25	1,27	0,88	0,60	100
Profit brut/Venit net/Excedent/ (mil. euro)	303,15	17,96	4,63	8,41	334,15
Pondere (%)	90,73	5,36	1,39	2,52	100
Număr salariați/Liber profesioniști	72426	13719	1950	1723	89818
Pondere (%)	80,64	15,27	2,17	1,92	100

Analizând datele din tabel se observă următoarele: PF, AF, ÎI reprezintă 52,05% din total urmate de societățile comerciale (40,28%), ONG-uri și profesiile liberale. Pondere cea mai mare în realizarea indicatorilor principali o au societățile comerciale, respectiv: 97,25% din cifra de afaceri/venit brut și 90,73% din profit/venit net/excedent. Este de remarcat numărul relativ mare de

PF/AF/ÎI care au activitate, 13.719, dar care realizează doar 1,27% din cifra de afaceri/venit brut.

Comparativ cu anul 2008, situația generală a agenților economici din județul Bacău se prezintă astfel:

Denumire	Anul de referință		Evoluția indicatorilor în anul 2009 (/-; %)
	2008	2009	
Număr agenți economici înmatriculați	3.522	2.820	- 19,93
Număr societăți comerciale înmatriculate	2.208	1.226	- 44,47
Număr PF, AF, ÎI înmatriculate	1.314	1.594	21,31
Număr de întreprinderi individuale (ÎI) înregistrate	198	630	218,18
Număr agenți economici radiați	665	2.434	266,02
Număr societăți comerciale care și-au suspendat activitatea	87	4.087	4.597,70

La sfârșitul anului 2009, situația agenților economici băcăuani, care au desfășurat activitate (CA>0), prin prisma rezultatelor economico - financiare înregistrate, se prezintă astfel:

Indicatori economico-financiarți	2009
Număr societăți comerciale	10.856
Cifra de afaceri (mil. euro)	3.479,52
Profit brut (mil. euro)	303,15
Rata profitului (%)	8,71
Pierderi (mil. euro)	95,36
Număr salariați	72.426
Productivitatea (mii euro/sal)	48,04

Domeniile de activitate și ponderea lor în economia județului Bacău

Distribuția domeniilor de activitate și contribuția acestora la realizarea indicatorilor economico-sociali în anul 2008 reflectă situația generală de la nivel național, dar și anumite particularități ale regiunii NE și ale județului Bacău.

Indicator		Număr șoc. com. cu activitate	Cifră de afaceri (mil. euro)	Profitul brut (mil. Euro)	Rata profit (%)	Pierderi (mil. euro)	Număr salariați	Productivitatea (mii euro/salariat)
Agricultură	2009	198	57,68	1,86	3,22	1,74	1.056	54,62
	Pondere (%)	1,82	1,65	0,61	-	1,82	1,45	-
Industria alimentară	2009	205	226,48	4,53	2	4,64	5.808	38,99
	Pondere (%)	1,88	6,5	1,5	-	4,86	8,01	-
Industria extractivă și prelucrătoare	2009	329	259,8	19,27	7,42	9,52	9.344	27,80
	Pondere (%)	3,03	7,46	6,35	-	9,9	12,9	-
Industria lemnului	2009	386	91,1	2,62	2,88	12,9	3.832	23,77
	Pondere (%)	3,55	2,61	0,86	-	13,5	5,3	-
Industria ușoară	2009	189	68,37	4,82	7,05	3,33	6.659	10,27
	Pondere (%)	1,74	1,96	1,58	-	3,5	9,19	-
Construcții	2009	1.493	747,34	138,86	18,58	12,32	11.923	62,68
	Pondere (%)	13,7	21,4	45,8	-	12,94	16,46	-
Servicii	2009	2.089	580,71	44,65	7,68	18,85	9.242	62,83
	Pondere (%)	19,2	16,69	14,7	-	19,76	12,76	-
Transporturi	2009	773	172,87	28,39	16,42	6,88	4.048	42,71
	Pondere (%)	7,1	4,97	9,36	-	7,21	5,59	-
Turism	2009	506	37,18	2,8	7,53	4,35	2.257	16,47
	Pondere (%)	4,66	1,06	0,92	-	4,56	3,11	-
Comerț	2009	4.688	1.237,99	55,35	4,47	20,83	18.257	67,81
	Pondere (%)	43,18	35,58	18,2	-	21,8	25,2	-
Total	2009	10.856	3.479,52	303,15	8,71	95,36	72.426	48,04

Camera de Comerț și Industrie, Starea economiei județene, Raport 2009

2,88%).

Analizând contribuția sectoarelor de activitate la realizarea indicatorilor economico-sociali în anul 2009, constatăm faptul că:

- **Numărul cel mai mare de societăți comerciale** activează, ca și în anul 2008 în **comerț**, respectiv 4.688 societăți reprezentând **43,18%** din totalul societăților comerciale cu cifră de afaceri, urmat de sectorul **servicii** cu 2.089 societăți comerciale, reprezentând **19,2%** din totalul societăților cu cifră de afaceri, **construcții** cu 1.493 societăți comerciale reprezentând **13,7%**. **Cele mai puține societăți comerciale** cu cifră de afaceri sunt în domeniile *industria ușoară* cu 189 societăți, ce dețin o pondere de **1,74%** și *agricultură*, cu un număr de 198 societăți comerciale, cu o pondere de **1,82%**. Ponderea sectoarelor economice în cifra de afaceri a județului nu face notă discordantă cu situația de la nivel național
- **Cifra de afaceri totală** la nivelul economiei județene este realizată astfel: 35,58% de firmele din comerț, 21,4% de firmele din construcții, 16,69% de firmele din servicii și într-o proporție mai mică de firmele din turism 1,06% și cele din agricultură 1,65%. Ponderea cea mai mare a **profitului brut** au fost înregistrate în construcții (45,8%) din totalul profitului brut, urmate de comerț (18,2% din total). Cele mai mici ponderi ale profitului brut au fost realizate în agricultură 0,61% și industria lemnului 0,86%.
- **Rata profitului** cea mai mare este înregistrată de sectoarele: construcții (cu o rată a profitului de 18,58%), transporturi (16,42%) și servicii (7,68%), la polul opus situându-se firmele din industria alimentară (unde s-a înregistrat o rată a profitului de 2%) și firmele din industria lemnului (cu o rată a profitului de

Pierderi majore s-au înregistrat la firmele care activează în domeniul comerțului 20,83 mil. euro (reprezentând 21,8% din total), servicii 18,85 mil. euro, industria lemnului unde s-au înregistrat

pierderi de 12,9 mil. euro, cele mai mici pierderi înregistrându-se în agricultură 1,74 mil. euro (reprezentând 1,82% din total);

Numărul cel mai mare de salariați este înregistrat în **comerț**, **18.257 salariați** (reprezentând 25,2% din total), **construcții 11.923 salariați** (16,46% din total), **industria extractivă și prelucrătoare 9.344 salariați** (12,9% din total).

Cei mai puțini salariați fiind în agricultură 1.056 salariați (1,45%) și turism unde s-au înregistrat 2.257 salariați (3,11% din total).

Cele mai productive domenii de activitate din economia județului Bacău, în anul 2009: comerțul, serviciile construcțiile și agricultura. Cele mai puțin productive domenii de activitate în județul Bacău: industria ușoară și turismul.

Evoluția indicatorilor economico-financiari pe domenii de activitate 2008 - 2009

Pe fondul crizei economice care a generat scăderea interesului pentru afaceri în această perioadă, potrivit datelor înregistrate de Camera de Comerț și Industrie Bacău, economia județului Bacău a înregistrat scăderi la toți indicatorii principali

analizați (cifră de afaceri, profit brut și număr de salariați) iar numărul societăților comerciale a scăzut în toate domeniile de activitate în anul 2009 față de anul 2008 cu 5,79%.

Indicatori economico-financiar	Anul de referință		Evoluția indicatorilor în anul 2009 (/-; %)
	2008	2009	
Număr societăți comerciale	11.523	10.856	- 5,79
Cifră de afaceri (mil. euro)	4.490,30	3.479,52	- 22,51
Profit brut (mil. euro)	340,62	303,15	- 11,00
Rata profitului (%)	7,59	8,71	14,85
Pierderi (mil. euro)	100,03	95,36	- 4,67
Număr salariați	87.471	72.426	- 17,20
Productivitatea (mii euro/sal)	51,33	48,04	- 6,41

Camera de Comerț și Industrie, Starea economiei județene, Raport 2009

Numărul societăților comerciale

Comparativ cu anul 2008, în anul 2009, s-au înregistrat **scăderi** drastice ale numărului de societăți comerciale din domeniul **industrii ușoare**, unde numărul societăților cu activitate a scăzut cu 12,09% față de firmele care au desfășurat activitate în anul 2008 (189 firme în anul 2009 față de 215 firme în anul 2008), la polul opus, a înregistrat **creștere** numărul societăților comerciale cu activitate în **turism**, de la 496 firme înregistrate în anul 2008 la 506 înregistrate în anul 2009.

Cifra de afaceri

În ceea ce privește **cifra de afaceri**, analizată per total, cifra de afaceri a scăzut cu 22,51% în anul 2009 față de cifra de afaceri înregistrată în anul 2008, excepție făcând agricultura unde creșterea a fost de 18,51% în anul 2009 față de 2008.

Profitul brut

În ceea ce privește profitul brut analizat în ansamblu se poate observa o scădere și a acestui indicator, scăderea înregistrată fiind de 11 mil. euro, de la 340,62 mil. euro în 2008 la 303,15 mil. euro în anul 2009, un trend ascendent a profitului s-a înregistrat în transporturi unde acest indicator a înregistrat o creștere de 217,21% în condițiile în care în 2009 profitul brut a fost de 28,39 mil. euro în timp ce în anul 2008 acesta a fost de doar 8,95 mil. euro; la polul opus se situează firmele din industria lemnului unde profitul a scăzut cu 50,10% în anul 2009 față de 2008 și cele din industria extractivă unde scăderea a fost de 47,86 mil. euro, de la 36,96 mil. euro la 19,27 mil. euro în anul 2009;

Număr de salariați

Numărul de salariați a înregistrat scăderi în 2009 față de 2008 cu 17,20% în toate domeniile de activitate. Scăderi importante ale numărului de salariați s-au înregistrat în domeniile: industria lemnului de 29,08% și servicii, unde scăderea a fost de 23%;

Productivitatea muncii

Productivitatea muncii a scăzut de la 51,33 mil. euro/salariat în 2008 la 48,04 mii euro/salariat în 2009, excepție făcând agricultura (24,12%), construcții (20,72%), industria alimentară (12,04%) unde se înregistrează creșteri ale acestui indicator.

Concluzii privind domeniile de activitate

În funcție de principalii indicatori economici și financiari la nivelul economiei județului Bacău, clasamentul pe domenii de activitate este următorul:

Domeniu de activitate /Indicator	Cifa de afaceri	Profitul brut	Rata profitului	Număr salariați	Productivitatea
Comerț	1	2	7	1	1
Construcții	2	1	1	2	3
Servicii	3	3	3	4	2
Industria extractivă și prelucrătoare	4	5	5	3	7
Industria alimentară	5	7	10	6	6
Transporturi	6	4	2	8	5
Industria lemnului	7	8	9	7	8
Industria ușoară	8	6	6	5	10
Agricultură	9	10	8	10	4
Turism	10	9	4	9	9

Sectorul comerțului reprezintă activitatea de bază a județului Bacău, deținând 43,18% din numărul total de firme în activitate în județ și 25,21% din totalul numărului de salariați; firmele din domeniul comerțului, realizează 35,58% din cifra de afaceri și 19,34% din profitul brut obținut la nivelul județului.

Sectorul comercianților a reprezentat și în anul 2009 la fel ca și în anii precedenți unul din cele mai importante segmente ale economiei județului, fiind sectorul care a oferit încredere întreprinzătorilor, care, deținând un capital inițial minim, pot

dezvolta o afacere din care să obțină un profit și respectiv să-și plaseze afacerea pe nivele competitive.

În anul 2009 performanțele economico-financiare ale firmelor, sunt mai slabe decât în anul 2008, aceasta datorându-se crizei economice care s-a instalat încă din anul 2008.

Sectorul construcțiilor se află pe poziția a două în ceea ce privește cifra de afaceri și pe primul loc în ceea ce privește profitul brut la nivelul județului Bacău.

În 2009, criză economică, reducerea masivă a cererii de pe piața imobiliară, scăderea investițiilor, scăderea veniturilor firmelor cât și ale populației au afectat negativ evoluția acestui sector, multe firme fiind obligate să-și restrângă activitatea, să disponibilizeze un număr important de salariați, să-și suspende activitatea sau chiar să dea faliment.

Cu toate acestea, domeniul construcțiilor este unul important și reprezentativ pentru economia județului Bacău. Astfel, constructorii au realizat în 2009 o cincime din cifra de afaceri din județul Bacău (21,48% din totalul cifrei de afaceri a agenților economici), aproape jumătate din totalul profitului brut al economiei județului (45,81% din profitul total obținut de firmele active din județul Bacău) și o rată a profitului de 18,58% este de peste 2 ori mai mare decât cea înregistrată la nivelul economiei județului, respectiv 8,71%. Aproape o cincime din angajații din economia județului lucrează în construcții (16,46% din totalul de 72.426 salariați ai județului). Productivitatea în sectorul construcții este de 62,68 mii euro/salariat, cu 14,64 mii euro/salariat mai mare decât productivitatea medie a economiei județului care este de 48,04 mii euro/salariat.

Pe fondul contractării activității economice la nivelul județului Bacău, putem anticipa faptul că domeniul construcțiilor va fi unul dintre cele mai afectate sectoare de activitate. De altfel

datele înregistrate de Camera de Comerț și Industrie conduc spre o astfel de ipoteză: în 2009 au dat faliment 90 de firme din domeniul construcțiilor iar 395 și-au suspendat activitatea; pierderile înregistrate de constructori aproape se dublează în 2009 față de 2008; cele mai multe falimente s-au înregistrat în sectorul Construcții civile și industriale (53 firme), și Amenajări interioare (23 firme). Cu excepția sectorului Construcții drumuri, se înregistrează scăderi mari ale cifrei de afaceri și ale profitului brut la toate registrele.

Sectorul serviciilor

Serviciile reprezintă o activitate importantă în cadrul județului, deținând 19,24% din numărul de firme în activitate și 12,76% din numărul de salariați. Firmele din domeniul serviciilor realizează 16,69% din cifra de afaceri și 14,73% din profitul brut obținut la nivelul județului, rata medie a profitului în sectorul servicii, fiind cu aproximativ un procent sub rata medie a profitului realizat la nivel de județ. Media cifrei de afaceri pe o firmă, obținută în sectorul servicii este cu 13,12% mai mică decât pe total județ. Productivitatea în domeniul serviciilor este de 62,83 mii euro/salariat, cu 14,79 mii euro/salariat mai mare decât productivitatea medie a economiei județului care este de 48,04 mii euro/salariat.

În intervalul 2008-2009 rentabilitatea prestatorilor de servicii din județul Bacău a cunoscut un trend descendent, profitul mediu înregistrat în 2008 a fost de 21,37 mii euro/șoc. Comparativ cu 31,63 mii euro/șoc. Înregistrată în 2008; un număr de 108 societăți comerciale s-au desființat ori s-au orientat spre alte domenii de activitate, cifra de afaceri medie înregistrată de prestatorii de servicii a scăzut în anul 2009 cu 26,45%.

Numărul de societăți comerciale cu activitate în domeniul serviciilor a crescut, în anul 2009, doar în trei sectoare de activitate,

respectiv Servicii referitoare la sănătatea umană (2), Servicii personale către populație (5) și Protecția bunurilor și persoanelor (2). În celelalte sectoare se înregistrează reduceri ale numărului de societăți active, în special la registrele Activități prestate întreprinderilor, Servicii imobiliare și Mass-Media.

În anul 2009, singurul sector de activitate din domeniul serviciilor care a înregistrat cifră de afaceri superioară anului 2008 este cel al Serviciilor financiare, în condițiile în care profitul brut a rămas relativ constant iar numărul de salariați a înregistrat o creștere de 30%. Serviciile imobiliare și Activități de selecție și plasare a forței de muncă sunt singurele sectoare din domeniul serviciilor în care s-au înregistrat creșteri ale profitului brut în anul 2009, comparativ cu anul precedent.

Sectorul servicii de sănătate, deși cifra de afaceri și profitul brut au scăzut, se dovedește a fi un sector cu o pondere constantă în domeniu, dar nu semnificativă.

În contextul situației economice generale, este evident că și prestările de servicii sunt afectate, dar indicatorii economico-financiar pentru anul 2009 reliefează că activitatea din acest domeniu este în continuare viabilă, oferind șanse pentru dezvoltarea afacerilor.

Sectorul Industrie extractivă și prelucrătoare reprezintă un alt reper economic cu care județul Bacău poate fi ușor identificat, fie că este vorba de subdomeniile minier, al extracției și prelucrării petrolului, de industria petrochimică sau constructoare de aeronave și mașini.

În clasamentul realizat, industria extractivă și prelucrătoare ocupă locul 4 în ceea ce privește contribuția la cifra de afaceri a județului realizând o cifră de 7,47% și locul 5 în ceea ce privește profitul brut care realizat care reprezintă, 6,36% din profitul total. Rata profitului la firmele din industrie, este de 7,42%, mai mică față

de cea realizată la nivel de județ, care este de 8,71%. În acest sector sunt angajați 12, 90% din totalul salariaților la nivelul județului.

Per ansamblu, numărul firmelor din industria extractivă și prelucrătoare este în continuare mic, ceea ce demonstrează interesul scăzut al întreprinzătorilor pentru acest domeniu, printre cauze fiind și precaritatea informațiilor privind programele de finanțare, ofertele investiționale și a facilităților oferite de administrația centrală și locală.

Scăderea drastică a cifrei de afaceri cu 54,26% și a numărului de salariați cu 20,65%, în condițiile reducerii numărului firmelor cu 7,32% și scăderii profitului cu 47,86% dar și a reducerii pierderilor arată o anume orientare spre eficientizarea acestui domeniu. Însă, scăderea productivității cu 42,35%, în anul 2009, constituie un semnal de alarmă pentru industriași care trebuie să acorde o atenție deosebită pentru re tehnologizare și pentru specializarea forței de muncă.

Se impune dezvoltarea unei infrastructuri care să ofere condiții întreprinzătorilor pentru inițierea și dezvoltarea unei activități în domeniul industriei extractive și prelucrătoare, de tipul incubatoarelor de afaceri și a centrelor de informare și transfer tehnologic. Preocupările prioritare ale administrațiilor locale trebuie să fie axate pe dezvoltarea micii industrii în toate comunele, care să răspundă cerințelor comunităților locale, în raport cu resursele materiale și umane existente.

Sectorul Industriei alimentare este un sector mai puțin reprezentativ, deținând un număr mic de firme cu activitate în totalul celor din județ, respectiv 1,89%. Cu toate acestea, se situează imediat după sectorul industriei extractive și prelucrătoare în ceea ce privește cifra de afaceri (6,5% din totalul cifrei de afaceri realizată la nivelul județului), profitul brut (1,5% din totalul profitului

brut realizat la nivelul județului), numărul de salariați (8,01% din totalul salariaților județului) și productivitatea care este de 38,99 mii euro/sal, foarte apropiată de productivitatea medie a județului Bacău care este de 48,04 mii euro/salariat.

Comparativ cu anul 2008, în anul 2009 acest sector a înregistrat scăderi în ceea ce privește numărul societăților comerciale și cifra de afaceri și pierderile care au scăzut de la 7,93 mil. euro în 2008, la 4,64 mil. euro în 2009. Creșteri s-au înregistrat în ceea ce privește profitul (creștere de 1,11%) și rata profitului (22,63% față de 2008 când era 1,63%) și

Valorile indicatorilor evidențiază faptul că acest domeniu este mai rentabil decât alte domenii. **Industria alimentară** din județul Bacău reprezintă un sector economic important, ce beneficiază de prezența unor operatori de importanță națională pe nișe precum panificația, procesarea produselor din carne și producția de lactate.

Sectorul Industriei ușoare este un sector de activitate cu o anumită tradiție și istorie în județul Bacău, deși a înregistrat un declin în ultimii ani. La nivelul anului 2009, acest sector de activitate realizează doar 1,96% din cifra de afaceri și un profit brut de 1,59% din profitul realizat de firmele băcăuane, plasând acest sector pe ultimele locuri ale domeniilor de activitate, deși continuă să furnizeze încă principalul produs la export. Industria ușoară se situează pe locul 5 în ceea ce privește numărul de salariați (9,19%) din totalul salariaților județului.

Sectorul transporturi datorită valorilor înregistrate la indicatorii economico-financiari, ocupă o pondere importantă în totalul general al indicatorilor economico-financiari ai județului Bacău. În anul 2009, sectorul transporturilor deține 7,1% din numărul firmelor și se plasează pe un loc satisfăcător în ierarhia afacerilor, atât în ceea ce privește posibilitatea realizării unei cifre

de afaceri, cât și a realizării unui profit care să permită recuperarea investițiilor făcute (cifră de afaceri – 4,97%; profit brut 9,36%; rata profitului – 16,42%; număr salariați – 5,59%; productivitatea – 42,72%). Agenții economici care activează în domeniul transportului intern și internațional de marfă, precum și transportului aerian au înregistrate valori medii ale indicatorilor generali.

Dacă se are în vedere profitabilitatea sectorului, ponderea valorii profitului la total profit înregistrat la nivelul economiei județului conduce la concluzia că domeniul transporturilor înregistrează un profit în creștere față de anul precedent.

Sectorul forestier (Industria lemnului), deși este un sector cu tradiție în economia județului Bacău, în ierarhia domeniilor de activitate se plasează pe ultimele locuri în ceea ce privește indicatorii economico-financiari: numărul societăților din domeniul exploatării și prelucrării lemnului are o pondere de 3,56% din totalul societăților cu activitate din județ; cifră de afaceri realizată de societățile din industria lemnului în anul 2009 reprezentând doar 2,62 % din total cifră de afaceri din județ; profitul brut realizat este foarte mic reprezentând doar 0,86 % din profitul realizat pe județ; rata profitului este de 2,88 % față de 8,71 % la nivel de județ; pierderile înregistrate în 2009 se cifrează la 12.90 milioane euro având o pondere de 13,53 % din total pierderi ale județului; productivitatea muncii în anul 2009 se situează la 23,77 mii euro/salariat în sectorul forestier față de 48,84 mii euro/salariat/județ. Sectorul forestier asigură totuși locuri de muncă pentru un procent important din salariații județului (5,59%).

Evoluția acestui sector a înregistrat tendințe negative în ultimii ani în ceea ce privește toți indicatorii economico-financiari. Astfel, comparativ cu anul 2008, a scăzut numărul societăților cu 36, cifra de afaceri a scăzut cu 31,26% iar față de anul 2007 cu mai mult de jumătate (56,60%), profitul brut să înjumătățit, numărul de

salariați înregistrează o scădere de 1571 (29,08%) iar față de anul 2007 cu 3411(52,90%) ceea ce arată odată în plus situația grea a sectorului forestier.

Prelucrarea superioară a lemnului s-a diminuat considerabil ca pondere în favoarea producției primare de cherestea, care rămâne al doilea produs de export județean. Pericolul diminuării fondului forestier ar putea duce la o reorientare către prelucrarea cu valoare adăugată mare, ale cărei produse ar putea substitui exportul de materie primă.

Sectorul Agricultură

Din totalul firmelor active în anul 2009 în economia județului Bacău 198 își desfășoară activitatea în sectorul agricol, reprezentând o pondere 1,82% din total. Firmele din domeniul agricol realizează un procent de 1,65% din cifra de afaceri la nivel județean, 0,61% din profitul brut realizat de firmele băcăuane și înregistrează o rata profitului de 3,22% și o productivitate de 54,62%, mai mare decât productivitatea medie a județului.

În anul 2009, sectorul agriculturii înregistra 11,45% din salariații județului. În privința veniturilor populației ocupate în acest sector, câștigul salarial nominal brut lunar în agricultură plasează județul Bacău peste media națională, valoarea acestui indicator crescând de la 236 lei/salariat în anul 2000 la 1027 lei/salariat în 2007.

Comparativ cu anul 2008, sectorul agricol a înregistrat scăderi în ceea ce privește numărul societăților comerciale cu 4,81%, profitul brut cu 13,49%, rata profitului cu 27,00%, numărul salariaților cu peste 4,52%. A crescut însă, cifra de afaceri totală a firmelor din domeniul agricol cu 18,51% și productivitatea muncii cu 24,12%.

Pe subdomenii ale agriculturii, cultivatorii de cereale au ponderea cea mai mare respectiv 32,83 % din totalul celor 198

firme cu activitate în 2009, urmați fiind de cei 33 de prestatori de servicii de chimizare și mecanizare, care au o pondere de 16,67%.

Aportul majoritar la totalul cifrei de afaceri înregistrate în agricultură, în anul 2009, a fost deținut de cultivatorii de cereale urmați la diferență foarte mică de producătorii de nutrețuri concentrate. Ponderea profitului obținut în anul 2009 a fost deținută de cultivatorii de cereale urmată de producătorii de nutrețuri concentrate.

Sectorul Turism și alimentație publică ocupă, din perspectiva principalilor indicatori economici, în anul 2009, ultimul loc, deși ponderea societăților comerciale din acest domeniu este de 4,62% din total, cu mult mai mare decât al firmelor din industria alimentară, industria ușoară, extractivă, agricultură etc. Mai mult decât atât, domeniul turismului este singurul în care s-a înregistrat o creștere a numărului de operatori economici de la 496 în 2007 la 506 în 2008.

Analizând indicatorii din 2009, comparativ cu anul 2008, pe fiecare din registrele operatorilor din turism și alimentație publică, se pot face următoarele **constatări**:

- în domeniul turism și alimentație publică cele mai multe firme care activează sunt unitățile de alimentație publică (389 firme), urmate de agențiile de turism (52 firme), agroturism (34 firme) și unitățile de cazare (31 firme);
- a crescut numărul de firme din cadrul:
- unităților de alimentație publică - de la 386 în 2008 la 389 în 2009;
- unităților de cazare - de la 25 firme în 2008 la 31 în 2009;
- agroturismului - de la 29 firme în 2008 la 34 în 2009.

- o scădere a numărului agențiilor de turism - de la 56 în 2008 la 52 în 2009;
- cea mai mare cifră de afaceri a fost înregistrată în anul 2009 de către unitățile de alimentație publică (22,09 mil. euro), urmate de unitățile de cazare (cu o cifră de afaceri de 9,78 mil. euro), de agențiile de turism (cu 2,78 mil. euro) și la final de firmele din agroturism (cu 2,53 mil. euro);
- cea mai mare pondere a profitului de 53,93% a fost înregistrată în anul 2009 tot la unitățile de alimentație publică, urmate de unitățile de cazare cu 23,93%, de agroturism cu 12,14% și agențiile de turism cu 10,00%;
- cea mai mare rată a profitului a fost înregistrată de agroturism (13,44 %), urmate de agențiile de turism (10,07 %);
- în anul 2009 pierderile cele mai mari s-au înregistrat la unitățile de alimentație publică de 2,57 mil. euro;
- în unitățile de alimentație publică întâlnim cel mai mare număr de salariați din domeniul turismului și alimentației publice (1.473, reprezentând o pondere de 65,26% din totalul firmelor din turism), urmate de unitățile de cazare cu 479 de salariați, agențiile de turism cu 158 salariați și agroturism cu 147 de salariați;
- productivitatea cea mai mare în anul 2009 s-a înregistrat de către unitățile cazare cu 20,42 mii euro/salariat, urmate apoi de sectorul agențiilor de turism cu 17,59 mii euro/salariat, agroturism cu 17,21 mii euro/salariat și la final unitățile de alimentație public.

Parteneri în cadrul proiectului

Solicitant:

Asociația Patronală Uniunea Generală a Industriașilor din România 1903 - Filiala Bacău

Parteneri:

Inspectoratul Teritorial de Muncă Bacău
Direcția de Muncă și Protecție Socială Bacău
Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
SC INTERACTIV RO CONSULT SRL Bacău
Consiliul Local Ștefan cel Mare, județul Bacău
Comuna Helegiu, județul Bacău
Consiliul Local Tamași, județul Bacău
Consiliul Local Plopana, județul Bacău
Consiliul Local Hemeiuș, județul Bacău

Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013

Material realizat în cadrul proiectului

„Strategie integrată pentru dezvoltarea inițiativei private în sectoarele non-agricole în zonele rurale ale județului Bacău”

POSDRU/52/5.2/G/38328

Editorul Materialului: Asociația Patronală Uniunea Generală a Industriașilor din România - 1903, Filiala Bacău

iunie 2011

”Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României”